

SUOMI-UNKARI

2 | 2026

Unkarin historialliset vaalit s. 5

Suurlähettilään komennus
päätökseen s. 7

Szigetszentmiklós s. 20

SUOMI-UNKARI

- 2 Puheenjohtajan palsta
- 3 Ajankohtaista
Edustajakokous
Vuoden 2025 István
Rácz -palkinto
Outi Hassille
- 4 Jo kymmenennet
parlamenttivaalit
- 5 Péter Magyar sai
historiallisen
mahdollisuuden
- 6 Karóly Méhes:
Kuin Haydn aikoinaan
- 7 Pyrkimyksenä
keskinäisen ymmär-
ryksen lisääminen
- 8 Kolmen
identiteetin nuori
värikkäällä uralla
- 9 Maailma symbolien
peilien kautta
- 10 Matka keväiseen
Unkariin
- 11 Pienestä paperiliuskasta
vuosikymmenten
ystävyyteen
Parlamenttikeskusteluja
kävelykadulla
- 12 Makósta maailmalle
- Ford
- 13 Suviyön virret
- 14 Kaksi kirjaa Orbánin
raunioilta
György Kurtág 100
vuotta
- 15 Näin sanot sen unkariksi
- 16 Tervehdys Länsi-
Unkarista
- 17 Kansainvälisenä
opiskelijana
Hämeenlinnassa
- 18 Uusi alku vai pitkä
korjausurakka? Unkarin
oikeusvaltio EU:n silmin
- 20 Szigetszentmiklós
- Oulun ystävyys-
kaupunki Budapestin
kupeessa

Pääkirjoitus

Botond Vereb-Dér on Suomi-Unkari -lehden päätoimittaja

Kevään edustajakokouksessa juhlallisuuksien ja virallisen osuuden välissä osallistujat istahtivat piiriin keskustelemaan vapaasti seuran tulevaisuudesta. Työpajassa nousi esiin monenlaisia näkemyksiä. Pitkään esillä ollut kysymys oli, mitä keskusseura tekee paikallisyhdistysten eteen, mitä palveluja keskusseura tarjoaa? Keskeisimmäksi palveluksi nousi jäsenrekisteri ja tämä lehti. Oli mielipiteitä, että paikallisyhdistykset voivat toimia ihan hyvin ilman keskusseuraakin, ja niitäkin, joiden mielestä valtion on tuettava seuran tekemää työtä. Keskustelussa esitettiin myös, ettei seura tarjoaa nuorille mitään, mikä innostaisi liittyä mukaan. Viime vuosina useimmat paikallisyhdistykset ovat päättäneet lopettaa toimintansa, koska ei löydy enää aktiivisia tekijöitä, jotka ideoisivat ja toteuttaisivat ohjelmia.

Seuran tulevaisuuden pohtiminen on ollut esillä pitkään. Kielteinen valtionavustuspäätös vain nopeutti pohdiskelua. Valtionavustuksissa on jo näkynyt selkeä laskeva trendi. Suomen hallituksen

suhtautuminen kulttuurirahoitukseen on ollut näkyvässä jo pidemmän ajan. Vaikka ystävyysseuratoiminta on kokonaisvaltaisempaa, ulottuu diplomatiaan ja ihmisten välisiin suhteisiin, silti se lasketaan osaksi kulttuuritoimintaa. Tulevaisuudessa korostuu jälleen se, että tapahtumat ja toiminta toteutuvat vain, jos jäsenet ja osallistujat sitoutuvat niiden toteuttamiseen omalla työllään ja taloudellisesti.

Nykyään maailmanpolitiikka vaikuttaa yhä selkeämmin yksittäisten ihmisten elämään. Aiemmin jäseniämme rasittaneet poliittiset jännitteet yhtäkkiä hävisivät. Huhtikuun 12. päivänä Unkarin kansa päätti äänestää Orbánin hallituksen ja politiikan kumoon historiallisen suurella äänimäärällä. Vaaliyönä uutisissa – ja useiden jäsentemme paikan päällä – näkemä vapautunut ilo on tarttunut suomalaisiin. Aiemmin Unkarin EU-politiikan ongelmana nähneet onnittelevat nyt ja tiedustelevat maasta, tilanteesta, muutoksen syistä ja uudesta hallituspuolueesta.

Seuran toiminnassa mukana olevat eivät ole yleensä jäseniämme poliittisista syistä, vaan **Irmeli Kniivilän** sanoin niistä huolimatta. Silti Unkarin entisen hallituksen tyylillään saavuttama kielteinen ilmapiiri on ajanut monet harrastajat ahdinkoon. Nyt, kuin Unkarin vaaleissa ää-

nestettiin Euroopan puolesta, nämä harrastajat haluavat aktivoitua uudestaan. Tämä on ainutlaatuinen mahdollisuus myös valtakunnalliselle seuralle olla aktiivisesti esillä ja antaa sisällöllistä tukea paikallisyhdistyksille. Koska keskusseuran työssä vapaaehtoisuus korostuu jatkossa enemmän, puheenjohtaja ehdotti uudelle hallitukselle vastuualueita, joista halukkaat hallituksen jäsenet voivat poimia heille sopivimman roolin.

Tämä suuri Unkarin politiikassa nähty muutos näkyy myös tässä numerosamme. Vaaleja ja politiikkaa pohditaan ehkä aiempia numeroita enemmän. Myös suurlähettilään komennuskausi tulee päätökseen. **Klára Breuer** on kovalla ammattitaidolla hoidetun neljävuotiskauden aikana auttanut monien tilaisuuksien järjestämisessä ja on edistänyt maiden välisiä suhteita monella saralla. Tästä numerostamme löytyy myös tavalista enemmän henkilökuvia, mm. Suomessa opiskelevat unkarilaisnuoret ja kavat kokemuksiaan ja kertovat elämästään. Lisäksi lehdestä löytyy kielen opetusta tuttuun tapaan **Ildikó Vecsernyésin** kynästä. Tällä numerolla toivottamme hyvää kesää kaikille lukijoillemme. Olisi hienoa, jos seuraava numeromme täyttyisi paikallisyhdistysten iloisilla kertomuksilla.

Puheenjohtajan palsta

Hyvät Suomi-Unkari Seuran jäsenet.

Suomi-Unkari Seura on vuosikymmenten ajan tehnyt arvokasta työtä suomalaisen ja unkarilaisen kulttuurin, kielen ja ystävyys-suhteiden edistämiseksi. Seura on tarjonnut jäsenilleen mahdollisuuksia kohdata, oppia uutta ja ylläpitää yhteyksiä yli rajojen. Tämän työn merkitys ei ole vähentynyt. Aikana, jolloin kansainvälinen yhteistyö ja kulttuurinen ymmärrys ovat entistä tärkeämpiä, tällaisella toiminnalla on suuri arvo.

Tällä hetkellä seuramme on kuitenkin vakavan haasteen edessä. Kulttuuriministeriön kielteinen valtionavustuspäätös on asettanut yhdistyksen taloudellisen tilanteen vaikeaksi. Päätös vaikuttaa suoraan

mahdollisuuksiimme ylläpitää toimintaa nykyisessä laajuudessa ja pakottaa meidät pohtimaan uusia toimintatapoja sekä prioriteetteja tuleville vuosille.

Vaikka tilanne on huolestuttava, en usko, että se merkitsee toiminnan päättymistä. Pääinvastoin; tämä on hetki, jolloin yhteisöllisyys ja sitoutuminen punnitaan. Seuran vahvuus ei ole koskaan ollut pelkästään taloudellisissa resursseissa, vaan ihmisissä – jäsenissä, paikallisyhdistyksissä ja kaikissa vapaaehtoisissa, jotka ovat vuosien aikana tehneet työtä yhteisen asian eteen.

Jatkossa vapaaehtoistyöllä tulee olemaan entistä suurempi merkitys seuramme toiminnassa. Tarvitsemme tekijöitä, uusia ideoita ja yhteistä tahtoa pitää yllä sitä

arvokasta toimintaa, jonka eteen monet sukupolvet ovat tehneet työtä. Jokaisen panos, pieni tai suuri, on tärkeä. Yhdessä voimme löytää uusia tapoja jatkaa toimintaa myös muuttuvissa olosuhteissa.

Haluan tässä yhteydessä esittää lämpimät kiitokset kaikille teille, jotka olette olleet mukana seuran toiminnassa – tapahtumien järjestäjinä, luottamushenkilöinä, vapaaehtoisina ja aktiivisina jäseninä. Ilman teidän työtänne seuramme ei olisi se yhteisö, joka se tänään on.

Kaisa Pietilä
Puheenjohtaja

P.S. Suomi-Unkari Seuran edustajakokous pidettiin lauantaina 16.5. Liszt-instituutissa. Siellä valittu uusi hallitus laittaa nyt työhänsikkaat käteen ja alkaa pohtia tulevaisuuden suuntia.

Valitettavasti olemme kuulleet uutisia monen paikallisyhdistyksen lopettamisesta aktiivisten toimijoiden puuttuessa. Jos omalta paikkakunnaltasi paikallisyhdistys lopettaa toimintansa, mutta haluaisit edelleen kuulua tähän yhteisöömme, voit liittyä jonkin toisen paikallisyhdistyksen jäseneksi. Vaihtoehtoisesti voit myös ryhtyä Seuran tukijäseneksi. Tällöin saat edelleen Suomi-Unkari -lehden sähköisenä ja jäsenedut mm. yhdistyksen kaupan tuotteet ovat käytettävissäsi.

Kansikuva: Uuden parlamentin perustamiskokouksen juhla 9. toukokuuta.
Kuva: Katalin Drozdy

Suurten muutosten varjostama edustajakokous

Valtakunnallinen Suomi-Unkari Seura piti vuoden 2026 edustajakokouksen suurten muutosten jälkeen. Yksi merkittävä muutos oli valtionavustuksissa. Seuran aiempi toiminta perustui vahvasti Suomen valtion myöntämiin valtionavustuksiin.

Ne ovat olleet viime vuosien aikana jatkuvasti supistumassa, joiden takia seura joutuikin tekemään taloudellisia korjausliikkeitä vähentämällä henkilökunnan työtunteja ja muuttamalla edullisempiin tiloihin. Seura pyörittää nyt toimintaa jäsenmaksutuloilla ja edellisvuonna kertyneillä säästöillä. Toinen merkittävä muutos tapahtui Unkarin politiikassa, jossa hallitusvastuu siirtyi uudelle puolueelle historiallisen korkealla äänimäärällä.

Tästä puhui konsuli **Eszter Cserhádi** avajaispuheessaan. Unkarin suurlähettiläs **Klára Breuerin** puolesta tilaisuuteen osallistunut konsuli korosti yhteistyötä seuran kanssa, kertoi viime

aikojen tapahtumista ja alleviivasi, että suurlähetystö on jatkossakin avoin yhteistyöhön.

Kulttuuri-instituutin johtaja **Regina Surányi** kertoi kokousedustajille lyhyessä puheenvuorossaan lähitulevaisuuden tapahtumista. Tärkeimpänä hän korosti unkarilaista animaatioelokuvasarjaa Kino Reginassa, jossa näihin esityksiin saa alennuksen mainitsemalla kulttuuri-instituutin. Instituutti palaa näillä näkymin ulkoasiainministeriön hallintoon, mutta Unkarin hallitus on vasta muotoutumassa.

Edustajakokouksen seuraava ohjelmakohta oli vuoden 2025 **István Rácz** -palkinnon luovutustilaisuus. Palkinnon sai **Outi Hassi**, joka on suomentanut **Imre Kertész**in romaaneja, **György Dragománia** sekä osallistunut kääntäjänä useampien novellikokoelmien valmistukseen. Tuoreimpana hän toimi kielitarkastajana seuramme juhluvuoden novellikokoelman parissa, autta-

Työpajassa pohdittiin seuran tulevaisuutta.

malla kokeneita ja uusia kääntäjiä löytämään oikeita sanoja ja tyyliä.

Kiitospuheessaan Outi Hassi kertoi omasta tarinastaan ja miten hän tutustui unkarin kieleen. Hänen ensimmäisenä oppima unkarin sana oli vapaus, 'szabadság'. Vaikka hän omasta mielestään ei ole ikinä oppinut lausumaan sitä oikein, hän on käyttänyt kyseistä sanaa äärimmäisen paljon. Hassi kertoi Unkarin vuosistaan, jolloin hän sai tutustua vielä vuoden '56 kansannousuun osallistuneihin.

Hassi kertoi, miten unkaria opiskellessaan hän sai tutustua István Ráczin, joka tunsu vielä Hassin ihaileman runoilijan **Attila Józsefin** henkilökohtaisesti. 'Pista bácsin' kanssa hän keskusteli paljon Kalevalasta, kansannoususta ja vapaudesta. Ráczin Kalevalakäännös on edelleen suosituin ja kieleltään elävin unkarin kielellä. Ráczin Kalevala-addiktio tarttui Hassiin hänen omien sanojensa mukaan, mutta oireet näkyivät vuosikymmenten viiveellä. Hassi sanoikin haluavansa elää niin kauan, että osaa kaikki Kalevalan runot ulkoa.

Hän kertoi myös Kertészistä ja heidän viimeisestä tapaamisestaan, jolloin Kertész oli jo palannut Unkariin ja vaikutti tehneen kompromissin edellisen hallituksen vallanpitäjien kanssa.

Hassi päätti puheensa Unkarin nykytilanteeseen Attila Józsefin sanoin. Hän sanoi, että oppi unkaria Attila Józsefin runouden

kautta ja avulla, niin nyt toiveikkaassa Unkarissa vaikein työ on edessä. "S rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk, és nem is kevés" "yhteiset asiat järjestyvät, siinä suuret tehtävät".

Tilaisuus jatkui työpajalla, jossa läsnäolijat keskustelivat seuran tulevaisuudesta näissä muuttuneissa talousolosuhteissa. Monessa paikallisyhdistyksessä on vaikeuksia saada toiminta pyörimään ja löytää uusia ihmisiä hallitukseen. Yhdessä pohdittiin keskusseuran roolia ja mitä se tarjoaa paikallisyhdistyksille.

Puhuttiin myös mahdollisuudesta, että yksityishenkilöt voisivat liittyä jatkossa suoraan keskusseuran jäseneksi, mutta todettiin, että tällöin heidän vaikutusmahdollisuutensa ja mahdollisuus osallistua paikallisseuran toimintaan jäisi olemattomaksi.

Vaikka tukijäsenyys on mahdollista nytkin, jäseniä kannustetaan jatkossakin oman paikallisyhdistyksen lopettaessa liittymään vaikka lähialueen toiseen seuraan, jotta lehden lisäksi hän voi saada tietoa alueellisista tapahtumista.

Työpajan jälkeen alkoi edustajakokouksen virallinen osuus. Vuosi 2025 päättyi erinomaiseen taloudelliseen tulokseen kaikista talousvaikeuksista huolimatta. Suomen Kulttuurirahaston myöntämä novellikokoelman tuki, kokoelman myyntitulot, varainkeruu sekä Erasmus+ -hankkeen loppuosa paransivat vuoden tuloja.

Monet jäsenseurat luopuivat jäsenmaksupalautuksistaan, mikä oli myös merkittävä apu keskusseuralle. Seuran työntekijöiden kolmen kuukauden lomautus kevensi osaltaan menopuolta. Hallitukselle myönnettiin vastuuvapaus. Hallituksen jäsenistä peräti seitsemän oli vaihtumassa ja heidän tilalle sekä henkilökohtaisiksi varajäseniksi saatiin ehdokkaita juuri sopiva määrä.

Hallitustyöskentelyssä tulee tapahtumaan merkittäviä muutoksia tulevaisuudessa. Koska ilman toiminnanjohtajaa paljon tehtäviä on jäänyt puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle, jatkossa tulee jokaiselle hallituksen jäsenelle vastuualueita.

Hallitusvastuut jaetaan kesäkuun kokouksessa, josta tiedotetaan paikallisyhdistyksille. Hallitus puhui järjestäytymiskokouksessaan jo alustavasti tulevasta tapahtumista. Syksyllä on suunnitelmassa tilaisuus Unkarin muuttuneesta tilanteesta ja syistä, jotka johtivat tähän suureen muutokseen. Keskusteltiin siitäkin, millä tavalla olisi parasta järjestää syksyn neuvottelupäivä.

Edustajakokoukseen ei päässyt yhtä paljon edustajia kuin aiempina vuosina. Silti keskustelu oli vilkas ja toivoa täynnä vastoinkäymisistä huolimatta.

Teksti: Botond Vereb-Dér

Kuvat: Irmeli Kniivilä ja Botond Vereb-Dér

Rácz-palkinnon saaja Outi Hassi.

Jo kymmenennet parlamenttivaalit

Tunnetusti aika rientää kuin hirvi. Huhtikuun vaalit olivat jo kymmenennet, joita seurasin joko Suomesta tai paikan päältä Budapestistä.

On aika katsoa myös taaksepäin, mitä kustakin vaalista jäi erityisesti mieleen. Muistikuvieni ohella hyödynnän sekä muistiinpanojani että Suomi-Unkari -lehteen kirjoittamiani artikkeleita.

Maana Unkari on siitä erikoinen, sillä siellä ei ainoana entisistä sosialistimaista ole järjestetty ennenaikaisia vaaleja. Toinen ääripää on Bulgaria, jossa tällä vuosikymmenellä on käyty jo kahdeksasti valitsemassa parlamenttia.

Knoppitietona Kreikassa on oltu vaaliurnilla seitsemästi sitten talouskriisin kärjistymisen 2012. Israelissa ensi lokakuun vaalit ovat jo kuudennet sitten vuoden 2019.

Sen sijaan itäisessä Euroopassa puolueet ovat olleet kulutushyödykkeitä, joista useimmat ovat palaneet loppuun ajat sitten. Fidesz on siitä poikkeuksellinen, että se on ollut edustettuna parlamentissa yhtäjaksoisesti jo vuodesta 1990.

Toki vaaleja järjestettiin ennenkin, mutta 1990 kyse oli ensimmäisistä vapaista ja ainakin periaatteessa reiluista monipuoluevaaleista vuosikymmeniin, ellei suorastaan koko Unkarin historiassa. Olin tuolloin nuori graduutkijä, joka piti Budapestissä kortteeria osoitteessa **Bartók Béla** ut 3. Ikkunanäkymänä mieleen jäi kadun ylle viritetty lakana, joka heilui tuulella mainostamassa MDF-puoluetta.

Historiaan on silti jäänyt nuorten demokraattien eli Fideszin juliste, jossa pyydettiin valitsemaan kahden suutelukuvan – tytön ja pojan sekä **Honeckerin** ja **Brežnevin** – väliltä. Kuvasta on sittemmin tehty parodia, jossa suutelevat **Orbán** ja **Putin**.

Jo vuoden 1990 vaalit paljastivat Saksasta kopioitujen vaalijärjestelmän omintakeisuudet. Ensimmäisellä kierroksella ”liberaali” SZDSZ oli lähes tasoissa ”kansallismielisen” MDF:n kanssa. Jälkimmäinen kuitenkin saavutti toisella kierroksella vahvan enemmistön yli 42 prosenttia paikoista.

Pian Unkari tunnettiin Euroopan oikeistolaisimpana maana ja

Vastustajien diskreditointi oli Fideszin kampanjastrategia jo vuonna 2014.

sen hallitus varsin epäsuosittuna. Hetken näyttikin siltä, että tulevaan katsovat nuoret demokraatit nousisivat valtaan, kunnes reformikommunisteinakin tunnettu sosialistipuolue MSZP syrjäytti sen.

Eräs mielikuvani 1990-luvun puolivälistä ovat kylmät talvet ja kerjäläiset metroasemilla. Myös populisti **József Torgyanin** slogan ”bolshevistinen **Hornin** hallitus” ja miehen karikatyyri pai-

kallisessa ”Muppet-showssa”, ovat suoranaista kansanperinnettä. Joitakin näistä Uborka MTV:n videoista löytyy edelleen netistä.

Pääministeri MSZP:n Gyula Horn päätyi toistelevaan, ettei politiikalle ole vaihtoehtoa, ”nincsen alternatíva”. Siihen aikaan järjestettiin vielä vaaliväittelyitä, mutta vaaleja ei voiteta pessimismillä. Horn hävisi pian jo Euroopan nuorimmaiseksi tituleeratulle pääministeri Viktor Orbánille,

jota joku suorastaan erehtyi vertaamaan **Tony Blairiin**.

Keväällä 2002 asunotomme yläkerran rouva – epäilemättä Fideszin kannattaja – tuli pihalla vastaan kokardi rintapielessään. Me asukkaat ilman kokardia olimme epäilyttäviä, olihan sentään pääministeri pyytännyt kantamaan Unkarin kapinasymbolia aina vaalipäivään saakka.

Historiaan vetoaminen ei auttanut Fidesziä, vaan lähihistoria toisti itseään: valta vaihtui aina neljän vuoden välein. Kalenteriini olin merkinnyt Budapestin tuloksen olleen hallituksen heikoimman.

Suomessa lehdistöä eivät monet vaalit enää juuri kiinnostaneet. Sanottiin, että maitakin oli paljon ja ne olivat jo siirtyneet liberaaliin demokratiaan. Hämmästyin silti Suomi-Unkari -lehtiä selatessani, kuinka vähän vaalit kiinnostivat edes ystävyysseuraa noin vuosina.

Suomi-Unkari -lehti kokosi kuitenkin ansiokkaasti edellisen vuoden tapahtumakalenteria aina vuoden 2017 ensimmäiseen numeroon saakka. Ei ystävyysseurakaan voi sulkea silmiään, siltä mitä kohdemaassa tapahtuu!

Unkarissa politiikka ehtikin unohtaa vanhat säännönmukaisuutensa: Ensin vasemmiston ja liberaalien hallitus yllätti jatkokaudellaan. ”Orbán tunnusti tappionsa”, kommentoin muistiinpanoihini 23.4.2006.

Oliko voitossa lopulta ratkaisevaa

se, että hallitus kaunisteli (lue: valehteli) maan taloustilannetta, jäänee ratkaisemattomaksi. Sain kuitenkin lukijalta pyyhkeitä, että hyväksyn valehtelun politiikassa. Oi niitä aikoja!

Niin tai näin, oikeisto-oppositio nosti teeman tikunnokkaan ja aloitti vähintään puoli vuotta kestäneet mielenosoitukset. Syksyllä 2006 oli minullekin melkoinen yllätys, kun Suomen aamu-uutiset näyttivät, kuinka Budapestissa hyökättiin televisioon ja poltettiin autoja. Fideszin vaalivoitto neljä vuotta myöhemmin ei enää ollut yllätys. Sitä sen sijaan oli se, kuinka heikosti uusi hallitus lopulta sitoutui liberaaliin demokratiaan.

Uusi perustuslaki ei esimerkiksi ollut teemana vaaleissa, joissa Fidesz-KDNP sai kuuluisan kahden kolmasosan enemmistönsä. Laitaoikeiston Jobbik näyttäytyi siinä määrin uhkana, että iskulause ”Csak a Fidesz” jäi päällimmäiseksi mieleeni.

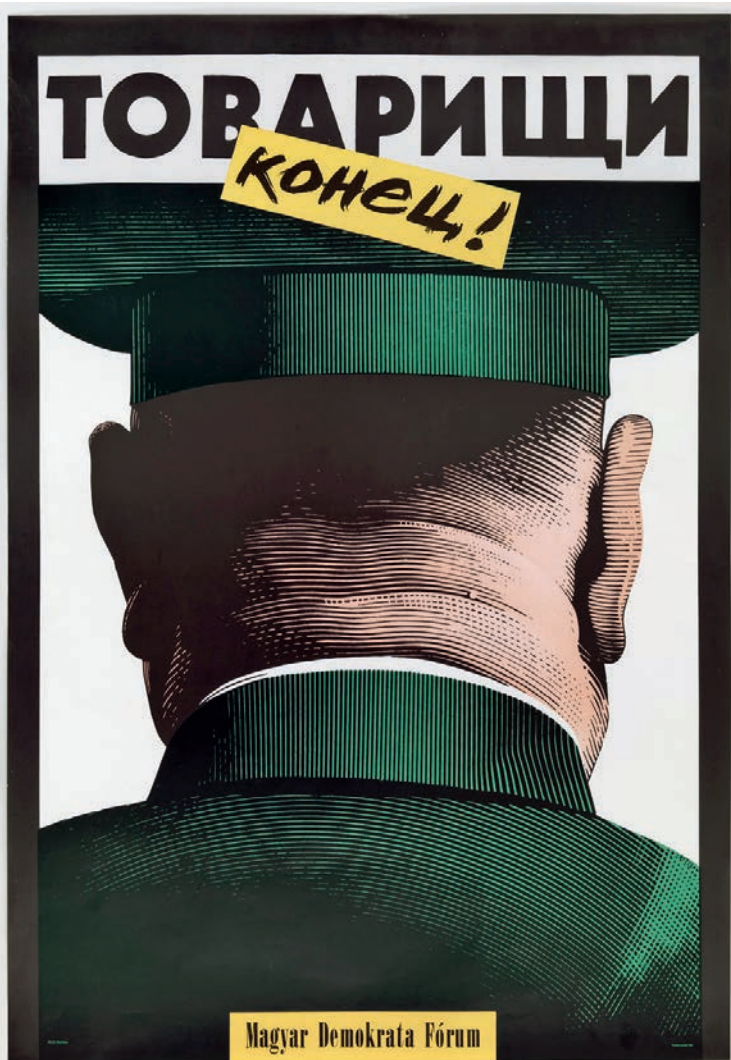
Seuraavalla kerralla Budan eteläisen rautatieaseman lähirakennusta koristi lakana, jossa oppositio edustajat kuvattiin mugshoteissa eli poliisin pidätyskuivissa. Vaalien jälkeen katukuvaa hallitsivat Orbánin polleet ”Magyarország miniszterelnöke”, kiitoskuvat.

Negatiivinen kampanja jatkui, ja jonkinlainen ”tekoöly” vihjasi olemassaoloonsa myös 2018. Fideszin päämainoksessa tarkkanäköinen huomasi magnaatti **György Sorosin** harvinaisen pitkät kädet, joilla hän kaulaili koko oppositio. Teemoina maahanmuutto ja Soros olivat siinä määrin esillä, että mainos sai minut ironisesti kysymään seuran lehdessä, josko Soroskin oli ehdokkaana.

Yhteistä kuville Orbánin puheita myöten oli oppositio demonisointi. Muistan kommentoineeni vaaleja Budapestin nojatuolistani puhelimitse – etänä äänessä oli myös entinen suurlähettiläs **Jari Vilén**.

Vuonna 2022 Ukrainassa sodittiin ja olimme **Katalin Miklósyn** kanssa YLE:n aamustudiossa. Viktor Orbánin saarnaajanäänäni jylisi vaalivoiton havaittavan ei vain Brysselistä vaan kuusta saakka. Sodan myötä Fidesz-KDNP sai siihen asti äänissä laskettuna parhaan vaalituloksensa.

Teksti: Heino Nyysönen

Klassikkojuliste ensimmäisistä vapaista vaaleista vuodesta 1990.

Péter Magyar sai historiallisen mahdollisuuden

Unkarin ”Kansallisen yhteistyön järjestelmä” sai päätöksensä Eurooppa-päivänä 9.5, kun Tiszan valtaannousua juhlittiin parlamentin edustalla. Ensimmäisesä puheessaan uusi pääministeri **Péter Magyar** pyysi anteeksi järjestelmästä kärsineiltä sekä lupaili historiallista uutta alkua ”**Orbán-Gyurcsány** -aikakauden” jälkeen.

Parlamenttivaaleissa 12.4. Magyarin Tisza-puolue sai suorastaan veretseisauttavan vaalivoiton. Unkarin omintakeisella vaalijärjestelmällä Tisza voitti 53,2 prosentin ääniosuudella 141 paikkaa eli yli kahden kolmasosan superenemmistön.

Paikkajaolla tarkasteltuna tulos on vielä harvinaisempi, ellei suorastaan maailmanhistoriallinen. Monipuoluevaalissa Tiszan 70,85 prosenttia paikoista ylittää jopa niukasti Horthyn autoritääriset enemmistöt maailmansotien välillä.

Poikkeuksena maailmalla ovat diktatuurit ja vapaiden vaalien brittivetoiset enemmistöjärjestelmät. Hiljattain Intian Sikkimin osavaltiossa oppositiolle jäi vain yksi paikka ja helmikuussa Barbadosella hallitus vei kaiken jo kolmatta kertaa peräkkäin.

Unkarissa prosentuaalisesti suurin oli pienviljelijäpuolueen käänteentekevä voitto 57% vuonna 1945. Paikkoja se sai silti selvästi Tisza-puoluetta vähemmän eli yksinkertaisen enemmistön, mikä on lähes samaa luokkaa kuin ensimmäiset Etelä-Afrikan vapaat vaalit, jotka nostivat ANC:n valtaan 1994.

Unkarin järjestelmänmuutoksessa 1990 yksikään puolue ei saanut enemmistöä, eikä edes Fidesz ole yltänyt Tiszan tasoon vaalilailla, jonka se oli itse laatinut. Nyt Fidesz romahti 38,6 prosentin ääni-

Fideszin suosio romahti alle 40 vuotiaiden ikäryhmissä. Nuoret haluavat Unkarille toista kehityssuuntaa.

osuudella ja 52 paikallaan vallattomaan oppositioon kuusi paikkaa saaneen Mi Hazánkin kanssa.

Naisten määrä kapusi lähes eurooppalaiselle keskitasolle monen hyvin miesvaltaisen parlamentin jälkeen. Tisza-puolueen parlamentaarikoista noin joka kolmas on nainen. Entisistä kansanedustajista vain 43 uusi mandaattinsa.

Monen yllätykseksi **Viktor Orbán** onnitteli Magyaría vaali-ilta jo klo 21.30, eikä kansalaisten tarvinnut pelätä, että Orbán pitäisi kynsin hampain kiinni valta-asemastaan. Vanhan opposition ”kotikentällä” Budapestissä ilta oli lähes euforinen, ja railakkaat voitonjuhlat jatkuivat myöhään yöhön.

Tisza johti vakavasti otettavia gallupeja jo pitkään, mutta ei ollut selvää, riittäisikö kannatus kahden kolmasosan paikkamäärään. Aivan viime metreillä Fideszin vaalikampanja alkoi murentua käsiin etenkin useiden paljastusten takia.

Vaalien jälkeen Tiszan kannatus kasvoi entisestään, kun Mediánin mittauksen mukaan 66 prosenttia sanoi kannattavansa Tiszaa. Mediánin kyselyssä myös kaksi kolmesta olisi valmis asettamaan

entisen pääministeri Viktor Orbánin oikeuden eteen. Tuoreissa arvioissa Tiszan äänestäjien ensisijaisena motiivina oli tyytymättömyys hallitukseen, sillä vain viidennes arvioi puolueen ohjelman tärkeimmäksi äänestysperusteeksi.

Vaalien jälkeen moni hörsti korviaan, kun Unkarin yleisradioyhtiön kanavilla oli kuultavissa aiempaa neutraalimpaa uutisointia Tisza-puolueesta. Muutosta korosti se, että Péter Magyar kävi vaalien jälkeisenä keskiviikkona antamassa haastattelut sekä television M1-kanavalla että Kossuth-radiossa.

Vierailuissa oli myös aistittavissa aimo annos kaunaa, sillä Magyar arvosteli yleisradiota valhe- ja propagandatehtaaksi, joka ei täytä julkisen palvelun tehtäväänsä. M1:n haastattelijan kysyessä aikooko Magyar ohjailla heidän toimintaansa, hän vastasi jyrkän kieltävästi.

Tiszalla on tavoitteena uusi järjestelmänmuutos ja toimintakykyinen Unkari, mikä tarkoittaa myös Fideszin valtakauden korruptiotapausten tarkkaa tutkintaa. Tarkoituksena on erottaa Orbánin nimittämät korkeimman oikeuden ja perustuslakituomiois-

tuimen puheenjohtaja sekä laittaa Fideszin äänitorvena toiminut valtionmedia uuteen uskoon.

Uuden hallituksen tavoitteena on yhteiskunnan demokratisointi, mutta se, että Fideszin leiri vetoaa oikeusvaltion periaatteisiin, vaikuttanee suuresta osasta äänestäjiä varsin tekopyhältä. Tätä kirjoittaessa jännitetään, eroaako Fideszin nimittämä presidentti **Tamás Sulyok**. Presidentti voisi estää monet lakimuutokset, ellei häntä savusteta ulos esimerkiksi uuden perustuslain avulla.

EU:ssa kuitenkin huokaistiin helpotuksesta, ja Orbánin blokaama EU:n 90 miljardin lainapaketti Ukrainaan saatiin taputeltua pian vaalien jälkeen. Moni eurooppalainen johtaja on avoimesti iloinnut Tiszan voitosta Suomen tasavallan presidentti **Alexander Stubb**ia myöten. Maailmalla on myös huomioitu, kuinka EU-lippu palasi näkyvästi Unkarin parlamenttiin 12 vuoden tauon jälkeen.

Uusi hallitus on pitkälti asian tuntijavetoinen, sillä Tiszan uudet kansanedustajat ovat poliittisesti varsin kokemattomia. Ulkoministerin ja varapääministerin saappaisiin astuu **Anita Orbán**. Sosiaali- ja perhepolitiikkaministeriksi nousi **Vilmos Káta-Németh**, joka on yksi ensimmäisistä sokeista ministereistä maailmassa.

Tisza on nimennyt uusia ministereitä varsin rohkeasti ja poliittisia näkemyksiä löytyy laidasta laitaan, vaikkakin oikeistopainotteisesti. EU-tasolla puolue kuuluu keskustaoikeistolaiseen Euroopan kansanpuolue EPP:hen.

Mielenkiintoista on myös nähdä, mitä Orbániin vahvasti henkilöityneelle Fideszille käy. Toistaiseksi Fideszin listavaalissa valituista

parlamentaarikoista 25, mukaan lukien puolueenjohtaja Orbán, on kieltäytynyt ottamasta paikkaansa vastaan. Yksittäisten vaalipiirien voittajat, joita on yhteensä 10, pitävät mandaattinsa, koska kieltäytyminen merkitsisi mahdollista vaalitappiota täytevaalissa.

Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että Tiszan murskavoitto ei vain merkittävästi heikentänyt Fidesziä, vaan käytännössä nollasi ns. vanhan opposition. Vaaleihin osallistunut Demokraattinen koalitio sai vain 1,1% kannatuksen. Vielä huonommin kävi Kaksihännäisen koiran puolueelle, joka jäi alle prosentin kannatukseen ja joutuu tämän vuoksi palauttamaan vaalirahoitustaan.

Kriittisesti arvioiden Unkari on jälleen tilanteessa, jossa kaikki parlamentaarinen valta on käytännössä yhdellä puolueella. Se mahdollistaa muutosten toteuttamisen superenemmistön turvin, joskaan tilanne ei ole mitenkään normaali tilanne demokraattisessa monipuoluejärjestelmässä. Riskinä on unkarilaista sanontaa käyttäen tippua hevosen toiselle puolelle, eli joutua ojasta allikkoon.

Toivoa myös sopii, että seuraavissa vaaleissa unkarilaiset voisivat hyvillä mielin äänestää sellaista puoluetta, jonka he kokevat edustavan omia arvojaan. Tiszan johto joutuu myös pian pohtimaan, pysykö näin heterogeenien puolue kasassa, sillä jatkossa kannatus on ansaittava muulla kuin lupauksella kaataa Orbán ja Fidesz.

Teksti:
Anniina Hyttinen,
Jani Korhonen,
Heino Nyssönen
Kuvat: Ilkka Haapola

Vaali-ilta muuttui katujuhlaksi 12. huhtikuuta.

Károly Méhes: Kuin Haydn aikoinaan

Méhes Károly: Mint Haydn hajdanán

Alunperin **Vali** päätti muuttaa kotiin siksi, että voisi pitää huolta äidistään.

Hän ei aprikoinut pitkään. Kun äiti ilmoitti, ettei aio mennä mihinkään siitä talosta, jossa oli asunut lähes koko elämänsä, totesi Vali loppujen lopuksi itsekin palaavansa kotiin. Kaikki tulee olemaan melkein kuin 60 vuotta sitten, kun Vali hyppeli Kevätkatua pitkin koulusta tullessaan äidin odottaessa kotona. Silloin hän oli vielä mamma, sittemmin tietenkin äiti. Talossa asui tuolloin toki myös monia muita ihmisiä. Esimerkiksi isä, isoäiti, Valin sisarukset ja eräs tärähtänyt sukulainen, **Tódor**, jolle ei ollut pakkosiirrosta palattuaan muuta paikkaa. Heistä kukaan ei ollut enää hengissä. Vali tiesi, millaista on pitää huolta omaisesta. Ja samalla vaalia toisten muistoa. Varsinkin siinä Kevätkadun talossa.

Vali oli jo eläkkeellä ja leski. Onneksi hänen ei juurikaan tarvinnut selittää tyttärelleen, mistä oikein on kyse. Kun muuton hetki koitti, myös äidin vanhempi sisar **Böbe** romahti. Äiti kysyi varovasti, mitä jos Böbekin muutettaisiin taloon, olihan se heidän kaikkien entinen koti.

- Meillä tulee olemaan todella hauskaa kolmistaan! sanoi äiti, ja Vali vastasi miettimättä sen enempää:
- No olkoon menneeksi!

Vali piti Böbe-tädistä. Hän ei tiennyt, mihin oli ryhtymässä, mutta näinhän nyt oli hänelle käynyt jo muutaman kerran kuluneiden vuosikymmenten aikana. Tosin olihan hänkin ollut vielä silloin huomattavasti nuorempi.

Ja tosiaankin, heillä oli hauskaa, vaikka osasivat he aika taitavasti myös kärsiä kolmisin. Mutta enemmän oli kuitenkin kyse hauskanpidosta, mikä oli eittämättä Valin ansiota. Äiti ja Böbe olivat aivan kuin kaksi kutistunutta, ryppyistä sisarta, joiden ohitse aika oli jo saattanut entää, mutta jotka eivät olleet muuttuneet juuri yhtään. Aina silloin tällöin heille juohtui mieleen jokin muisto, jonka he kylläkin muistivat yleensä eri tavalla, ja tämä oli Valin mielestä todella mielenkiintoista. Näin hän nimittäin sai saman kertomuksen kahtena versiona, oli pa kyse isoisästä, isomummusta,

Romanian miehityksestä, Unkarin miehityksestä, jostain fiksusta postinkantajasta tai niistä piilote-tuista mutta siitäkin huolimatta kähvelletyistä jauhoista, sokerista ja säilykkeistä. Tai tietenkin rakkaustarinoista pettymyksineen.

Silti Kevätkadulla saattoi lähinnä tuntea syksyn henkäyksen. Ol-

tä, kun kumpikin osapuoli tuntee sydäimestä kumpuavaa sympatiaa toinen toistaan kohtaan. Mutta suhteen syvenemisen tielle voi tulla elämä kiemuroineen.

Eräänä päivänä Gitta kuitenkin pysähtyi Valin eteen ja otti selästään kiiltävän valkoisen sellokotelon.

mitään hyväntekeväisyysvingutusta naapurin vanhoille tädeille. Yllään Gitalla oli iltapuku. Vali oli asettanut nuottitelineelle valmiiksi nuotit, **Bachia** ja **Dvořákia**. Niille ei oikeastaan olisi ollut edes tarvetta, koska Gitta osasi kummankin kappaleen ulkoa, mutta hänestä tuntui, että tällainen

Rouvat kertoilivat siitä – pääasiassa toisilleen – kuin toinen ei olisi ollut edes paikalla.

- Ja sitten pikku Gitta tuli esiin, niin soreana...

- Miten hän pitikään selloa!

- Se Bach!

- Se Dvořák!

Vali istui ja kuunteli heitä eikä sanonut sanaakaan.

Kaikki tapahtui ajallaan, niin kuin pitikin. Eräänä aamuna Böbe ei enää herännyt. Ehkä puoli vuotta kotikonsertin jälkeen. Äiti päivitteli siitä lähtien, kuinka oli saanut kokea niin hienon konsertin, ettei sitä melkein pysty usko- maankaan.

Palattuaan kotiin seuraavalta orkesterikiertueeltaan Gitta esitti Valille haikeana surunvalitelunsa.

- Kai tiedät, että se ilta oli minulekin ikimuistoinen? hän kysyi. – Vuosien varrella on tullut nähtyä Musikverein ja Royal Albert Hall. Mutta siellä teidän luonanne...

He seisoivat vastakkain vaitonaisina, kun kummankin silmissä välähti.

- Mitä, jos..., kuiskasi Gitta.

- Vain hänelle, äidille, supisi Vali.

- Kyllä, vastasi Gitta, ja hänen kasvoilleen leimahti lopullisen valaistumisen ilo.

Vali vain nyökytti päätään ja hymyli.

- Aivan, kuin Haydnin sinfoniasa, hän sitten sanoi. – Mutta tällä kertaa eivät vähene soittajat vaan kuulijat.

Gitta asetti kätensä Valin käsi- varrelle.

- Olipa niin tai näin, siitä tulee upeaa.

- Totta, nyökkäsi Vali, ja vaikkei hän ollutkaan turhan tunteellinen kaveri – mistä hän oli erittäin ylpeä – tunsikin hänen kyynelten kirpoavan silmistään.

Eikä hän hävennyt tippaakaan.

Suomennos: Sanna Tiirikainen

Kuvitus: Helga Kovács-Sárközi

koonkin, että Böbe huokaisi 93. syntymäpäivänään:

- Kunpa saisin elää satavuotiaaksi!

Tämän kuullessaan Vali jähmettyi tyystin, ja hänen suustaan putkahti kysymys:

- Mutta minkä takia, Böbe-täti?

Täti katsoi tiukasti, kuin yllättyen höpsöstä kysymyksestä:

- No että tietäisin, mitä silloin tapahtuu!

Valin mielestä ajattelutapa oli oikeastaan varsin looginen.

Vali ei enää edes muistanut, kuinka oli ystävästynyt naapurin sellistitytön, **Gitan** kanssa. Se oli ollut sellaista portinpieliystävyyt-

- Musiikki on elämäni, ja soittimeni suurin rakkauteni, hän sanoi. – Tämä on ainoa, mitä pystyn antamaan. Tulisin teille jonain iltana soittamaan, vain teille kolmelle.

Jo pelkkä idea ja sitä seuraava odottaminen oli kuin sadusta. Äiti ja Böbe valmistautuivat iltaan aivan kuin olisivat menossa Musiikkiakatemian konserttiin. He pukeutuivat parhaimpiinsa. Vali laittoi heidän hiuksensa ja sipaisi heidän kasvoilleen vielä vähän ehostustakin.

Gitta puolestaan tuli ihan oikeasti konsertoimaan, eikä pitämään

pieni rekvisiitta vain kohotti illan tunnelmaa.

Äiti ja Böbe-täti eivät olleet erityisen tottuneita klassisen musiikin kuuntelijoita. Mutta asetuttuaan istumaan konserttisaliin muuntuneeseen olohuoneeseen äiti – jolla oli parempi kaukonäkö ja joka näki näin lukea nuottien kansitekstin – huohti antaumuksella:

- Bach, oi, se on ihan kaikkein kauneinta!

Ja Böbe nyökkäsi, poikkeuksellisesti hän oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa.

Illasta tuli suorastaan legenda.

Suomi-Unkari Seuran 75-juhlavuoden novellikokoelma *Millä sivulla olet* on tilattavissa seuramme verkkosivuilta.

Pyrkimyksenä keskinäisen ymmärryksen lisääminen

Kautensa neljä vuotta sitten aloittaneen suurlähettiläs **Klára Breuerin** tehtävä Suomessa on tulossa päätökseen. Viimeinen neljän vuoden aika on ollut vaiheikas, täynnä muutoksia maailmassa, joilla on ollut suora vaikutus suurlähettilään tehtävään.

- Aloittaessani Helsingissä maailmanpolitiikka kulki eri kanavia. Venäjän hyökkäyssota muutti asetelmat täysin, aloittaa suurlähettiläs Breuer.

Unkari tuki Ukrainaa merkittävästi ja monin tavoin, mutta Suomen ja Unkarin hallitusten näkökannat konfliktista olivat erilaiset, erityisesti Ukrainan sotilaalliseen tukemiseen liittyen.

- Tämä kiistämättä rajoitti toimintamahdollisuuksiani, hän jatkaa.

Kauden yksi tärkeimpiä kohokohtia oli Unkarin EU-puheenjohtajuuskausi, joka näkemyseroista huolimatta onnistui hyvin.

- Mielestäni Unkarin EU-puheenjohtajuuskauden tapahtumat kertovat parhaiten ponnisteluistani. Lähetystön kollegojen valtavalla yhteisellä työllä saimme vieraiksemme Suomen johtavat virassa olevat poliitikot. Tämä tapahtumasarja on ehkä todistanut, että vaikka emme ole kaikesta samaa mieltä, silti kannattaa olla meidän kanssa yhteydessä.

Kautensa aikana suurlähettiläs on pyrkinyt ylläpitämään sellaisten unkarilaistaiteilijoiden kuten István Ráczin ja Nándor Mikolan muistoa, jotka olivat tärkeitä myös Suomen taiteen näkökulmasta.

- Puheenjohtajuuskauden aikana halusin lahjoittaa maittemme välisiä yhteyksiä parhaiten symbolisoivia lahjoja, ja päädyin antamaan suurlähettilästilaisuuksissa esiintyneille poliitikoille **István Ráczin** valokuvia. Tarkistettiin kunkin vieraan syntymäpaikka, ja niinpä pääministeri **Orpolle** lahjoitettiin kuva Turun Aurajoen rannasta. Kuvassa esiintyi sattumalta kieltolain ajoilta tunnettu paikka – tämä huvitti häntä kovasti. Presidentti **Stubb** sai Helsingissä otetun kuvan, ja ministeri **Essayahille** annettiin otos 50 – 60-luvun markkinatorista, listaa Breuer.

Lähetystö on pyrkinyt tukemaan kulttuuria maanlaajuisesti. Suo-

Ensimmäisen naissuurlähettilään kuva tuo väriä galleriaan, vaikka kuva olisi mustavalkoinen.

mi-Unkari Seuran kanssa on toteutettu useampia tapahtumia, alkaen vuoden 2022 Helsinki Design Weekin tapahtumasarjasta, ja suurlähetystö on myös ottanut vastaan seuran ryhmiä monenlaisissa tapahtumissa, viinimaistelusta käsityöpajoihin.

- Kun meiltä esimerkiksi kysyttiin tukea Muzsikás-yhtyeen konserttiin, jonka järjestelyihin emme olleet osallistuneet, tuimme tapahtumaa tästäkin huolimatta.

- Toimikauteni aikana Suomi liittyi Natoon. Tämä on laajentanut lähetystön toimintamahdollisuuksia. Unkari on avannut sotilasatasean viran uudelleen Helsingissä, sitä olen tukenut vahvasti. Suurlähetystön näkökulmasta oli tärkeää, että virka voitiin täyttää heti liittymispäätöksen jälkeen. Tämä positiivinen askel on avannut uuden, puolustusvoimien välisen viestintäkanavan.

NATO-ratifiointiin johtava tie ja hallitusten väliset näkemyserot kansainvälisessä politiikassa eivät helpottaneet suurlähettilään elämää Helsingissä. Tehtävässä pitää kestää rajuakin kritiikkiä, ja se vaati sietokykyä.

- Yleisellä tasolla voin sanoa, että suurlähettiläällä pitää olla riittävän vahva persoonallisuus kestääkseen kaikenlaista. Ei kukaan iloitse siitä, jos saa joltakulta postitse käytetyn kuukautissiteen tai kondomin vihaviestien kera. Sitä vastoin pitää keskittyä niihin hyviin asioihin ja lämpöön, jota saa neljän vuoden komennuksen aikana, alleviivaa Breuer.

Suurlähettilään mielestä Suomen ja Unkarin välisillä suhteilla on kolme kerrosta, joista yksi on ystävyysskaupunkien, ystävyyssseurojen ja luterilaisen kirkon ystävyyssseurakuntien taso.

- Vaikka mitä tahansa ajatellaan päivänpoliittisista asioista, näitä pilareita pitää aina suojella. Näihin hirveän monet ovat menneisytydessä uhranneet energiaansa. Olen halunnut kaikessa vahvistaa tunnetta siitä, kuinka monella tavalla Suomi ja Unkari kiinnittyvät toisiinsa. Olen saanut ihmisiltä kuulla mitä hienoimpia tarinoita. Haluan nostaa Irmeli Kniivilän esimerkin. Hänestä tuli läheinen ihminen minulle, toisiamme ymmärtämisen ja huolehtimisen symboli. Toinen vastaava hieno esimerkki on Joóbin perhe, jossa ystävyyssuhteet Suomeen ovat jatkuneet sukupolvesta toiseen. Mielestäni suurlähettiläiden pitää palvella näitä suhteita, korostaa Breuer.

Tämän tason tärkeimpiä tapahtumia suurlähettiläskauden aikana oli Suomen ja Unkarin evankelis-luterilaisten kirkkojen välisen yhteistyösopimuksen solmiminen sekä Oulussa syksyllä järjestettävän ystävyysskuntakonferenssin valmistelut, jonka toteutuminen jää hänen seuraajalleen.

Toinen taso on ammatilliset yhteydet. Suurlähetystö järjesti vierailuja avaruustutkimuksen huipputason asiantuntijoille ja tutkijoille. Lisäksi unkarilaiset tutkijat pääsivät osallistumaan Aalto yliopiston Winter Satellite -työpajaan. Toinen tärkeä ala oli koulutus. Unkarin kansallisen julkis-

hallinnon yliopistossa aloitettua opettajakoulutusta suurlähetystö pyrki tukemaan luomalla heille yhteyksiä Suomeen.

- Järjestin vierailuja yliopistolle Helsingissä ja Jyväskylässä. Jyväskylässä löytyy kaksi meille tärkeää pedagogian asiantuntijaa, kunniakonsuli **Jukka Sinnemäki** ja **Kristóf Fenyvesi**. Sinnemäen kunniakonsulinimityksestä olen myös erityisen iloinen. Vierailujen tuloksena syntyi yliopistojen välinen yhteistyösopimus.

Kolmannella, eli poliittisella tasolla Unkarista saapui useampia korkean tason delegaatioita, maiden välisistä jännitteistä huolimatta.

- Valtiosihteeri **Levente Magyar** kertoi vierailunsa aikana eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajalle **Johannes Koskiselle**, että hänen isoisänsä on luterilainen pappi, joka on opiskellut Suomessa ja ystävystynyt suomalaisten kanssa, ja joka edelleen lukee päivittäin suomeksi, jotta hänen kielitaitonsa säilyisi. Vastaavasti Koskinenkin kertoi omat henkilökohtaiset tarinansa Unkarista. Tälläkin tavoin vahvistimme maidemme suhteita.

Klára Breuer on päässyt tutustumaan Suomeen laajemminkin virkamatkojen ja vapaa-ajan merkeissä. Matkat Lahteen, Ouluun, Kotkaan ja monelle muulle paikkakunnalle auttoivat rakentamaan ihmisten välisiä suhteita.

- Kävin Vaasan Energiaviikolla pitämässä alustuspuheen Unkarin energiadiversifikaatiosta. Minun

piti antaa aiheesta mahdollisimman laaja kuva, koska Suomessa yleensä uskotaan, että Unkarissa käytetään pelkästään venäläisiä energialähteitä. Se kannatti, koska esitykseni jälkeisessä, suomalaisen energia-alan asiantuntijan vetämässä paneelikeskustelussa moderaattori aloitti sanomalla, ettei ikinä olisi uskonut, kuinka paljon asioita on meneillään Unkarissa.

Suurlähettiläs on yrittänyt tutustua maahan myös työn ulkopuolella.

- Rakas mieheni on irrottanut minua arjen paineista, sen takia olemme monesti käyneet retkillä. Usein lähdimme jonnekin tutustumaan maan luonnon kauneuteen. Suomesta kotiin vietäväksi on kertynyt paljon muistoja ja opettavaisia kokemuksia, esimerkiksi yhteisöllisyydestä.

- Kerron usein unkarilaisille 2022 helmikuussa lukemani tarinan siitä, kun raitiovaunu oli jumiutunut lumeen, ratikan matkustajat ottivat lumilapioita ja vapauttivat kulkuvälineen, jotta kaikki voivat jatkaa matkansa. Mielestäni tämä kertoo paljon tiivistä yhteiskunnallisista suhteista, josta suomalaisten pitää olla ylpeitä, muistellee Breuer.

- Mieheni, joka harrastaa puutöitä – mielestäni korkealla tasolla – pääsi luomaan paljon hienoja esineitä, koska on olemassa Hacklab-niminen yhteisöllinen verkosto, jonka työpajoissa välineet ovat valmiina harrastajia varten, hän jatkaa.

Työnsä ulkoasiainhallinnossa vuonna 1991 aloittanut suurlähettiläs haluaa opettaa nuoria diplomaatteja.

- Minulle tuli yhä tärkeämmäksi välittää pitkien vuosien varrelta kertynyttä kokemustani nuorille. Mielestäni pystyn auttamaan unkarilaista diplomatiata eniten, jos saan kertoa, mitä ja miten olen työtäni tehnyt.

- Pyrin koko ajan edistämään ymmärrystä toisiamme kohtaan. Olen saanut positiivista palautetta monilta, myös työstäni. Tällaiset tapaukset ovat aina antaneet lisää motivaatiota yhteyksien etsimiseen, luomiseen ja uudelleenkäynnistämiseen, summaa Klára Breuer.

Teksti ja kuva: Botond Vereb-Dér

Kolmen identiteetin nuori värikkäällä uralla

Kornél Salamon muutti perheensä kanssa Suomeen vuonna 2011, hänen ollessaan kuusivuotias. Viisihenkinen perhe asettui Helsinkiin isän työn takia.

- Perheeni muuton taustalla oli useita syitä, kuten esimerkiksi Unkarissa oleva työllisyystilanne, haluttu elämäntyyli- ja sosiaalinen muutos sekä siellä kasvava antisemitismi. Lisäksi vanhempani halusivat meille parempaa koulutusta, avaa Salamon muuton syitä.

2000-luvun alussa Unkarissa oli poliittisia puolueita, jotka lietsosivat etnisten ryhmien välistä vihaa.

- Unkarin entisen hallituksen aikana linjamuutos juutalaisvähemmistöä kohtaan tuli vasta myöhemmin. Käsittäkseni retoriikka oli hyvin tiukka 2010-luvun alussa. Vanhempani kertoivat, että vuoden 2010 vaalien aikana Jobbik-puolueella oli antisemitistinen kampanja, jossa juutalaisia verrattiin hyönteisiin. Vaikka tämä ilmapiiri ei ollut päällimmäisenä, se oli yksi tärkeä syy, joka johti perheeni muuttoon. Vanhempani pitivät tärkeänä, etteivät heidän lapsensa kasvaisi yhteiskunnassa, jossa tällainen juutalaisvastaisuus olisi laajasti hyväksytty.

Orbánin hallitus on ylpeillyt juuri antisemitismin poiskittamisella viime vuosina.

- En missään nimessä kiistä, ettei se olisi totta. Olen käsittänyt, että tällä hetkellä juutalaisilla on hyvin turvallista olla, mutta se on myöskin osittain valikoivaa. Hallituksella on ollut paljon paremmat välit tiettyihin yhteisöihin, esimerkiksi Chabad-Lubavitch-juutalaisyhteisöön, avaa Salamon.

Perheen esikoinen on oppinut suomea esikoulussa. Peruskoulun aikana hyvän koulumenestyksen takia hän sai hypätä neljännen luokan yli.

- Opin lukemaan ja kirjoittamaan jo hyvin pienenä. Unkarissa ehdin käymään peruskoulua kaksi kuukautta ennen muuttoamme. Kolmosluokalla olin aika hyvä ja minulla oli ystäviä korkeammalla luokalla. Koska pärjäsini niin hyvin, koulu siirsi minut suoraan viidennelle luokalle.

Salamon suoritti opinnot Ota-niemen lukiossa kolmen ja puolen vuoden aikana. Hän halusi siirtyä suoraan suorittamaan asepalvelusta.

Unkarilaisherkut maistuvat talvi-iltaisinkin.

- Ulkomaalaistaustastani huolimatta minulle oli todella tärkeää suorittaa asepalvelus, sillä koin sen olevan kansalaisvelvollisuuteni Suomen kansalaisena. Vaikka vanhempamme tiesivät, että Suomen kansalaisuuden saatuamme meitä koskisi asevelvollisuus, he ajattelivat silti, että kansalaisuuden hankkiminen on tärkeää, avaa Salamon.

Vuosi 2024 kuuluikin lentotiedustelu- ja aliupseerikoulutuksen pariin. Vuoden 2025 kevään olisi pitänyt kulua pidennetyn Unkarin loman merkeissä perheen luona, mutta vanhalta tuttavalta tullut puhelu muutti suunnitelmia merkittävästi.

- Lukion viimeisen puolivuotijakson aikana tutustuin eräässä konsertissa **Pekka Haavistoon**. Olen ollut aktiivinen erilaisissa järjestöissä pienestä pitäen. Minua pyydettiin juontamaan YK-päivän rauhankonserttia. Olin alun perin kieltäytymässä kiireiden takia, mutta Pekka Haavisto, joka on ollut minulle keskeisiä poliittisia esikuvia, oli menossa tapahtumaan pitämään juhlapuheen ja ajattelin, että olisi kiva tavata hänet. Tutustuimme konsertissa, jonka seurauksena pääsin osallistumaan hänen presidenttivaalikampanjaansa, kertoo Salamon tuttavuudesta.

Pekka Haavisto kutsui keväällä 2025 Salamonin avustajaksi eduskuntaan.

- Minä pidän haasteista ja suosuin välittömästi. Näin pääsin Vihreän eduskuntaryhmän poliiti-

tiseksi avustajaksi. Pidin todella paljon saamistani tehtävistä, kyseinen aika oli elämäni mielenkiintoisimpia.

Eduskunnan ehkä nuorin avustaja vastasi Haaviston päivien logistiikasta. Hän järjesti tapaamisia, vastaanotti vieraita, hoiti mediasuhteita sekä osallistui eduskuntaryhmän valokuvauksiin ja sometuotantoon.

Pekka Haavisto ja Kornél Salamon.

- Haavisto kokeneena poliitikkona jätti enemmän logistisia tehtäviä hoidettavakseni. Pääsin kuitenkin käymään ulkopoliittikan ajankohtaisia asioita läpi Pekan kanssa päivittäin. Näistä tapaamisista olen oppinut hyvin paljon, mistä olen todella kiitollinen. Monella Pekan avustajalla on ollut sellaisia ongelmia, että kun piti kirjoittaa briiffejä esimerkiksi seuraavan päivän A-studion keskusteluun, vaikkapa Sudanin konfliktista, aika harvoilla meillä avustajilla oli osaamista kertoa Pekalle niitä olennaisia asioita, koska Pekka Haaviston ulkopoliittinen osaaminen on täysin verratonta.

Unkarin kielitaidosta oli harvoin hyötyä työssä.

- Kansanedustajan avustajana unkaria käytin vain satunnaisesti, jos piti esimerkiksi asioida Unkarin suurlähetystön kanssa. Unkari-osaamisestani on ollut enemmän hyötyä yliopistossa, esimerkiksi Unkarin vaalien alla, mitä olemme seuranneet hyvin paljon. Valtio-opissa kielitaidosta oli hyötyä esimerkiksi unkarinkielisten uutisten seurannassa. Unkaria kuitenkin seurattiin Euroopassa tarkkaan **Orbánin** hallituksen takia.

Salamon toimi avustajana elokuuhun asti, jolloin hän irtisautui alkavien opintojensa takia. Koska perheen Unkarista pois muuton syy löytyy myös politiikasta, Kornél Salamonissa on jo pienenä herännyt vahva kiinnostus politiikkaa kohtaan.

- Jo asepalvelukseni aikana minut hyväksyttiin Turun yliopistoon, jossa opiskelen poliittista historiaa ja valtio-oppia. Onnekseni pääsin ensimmäiseen halumaani paikkaan. Olen ollut aina kiinnostunut yhteiskunnallisista asioista ja politiikasta, kertoo Salamon.

Vasta ensimmäistä vuottaan yliopistossa viettävä Salamon on miettinyt tulevaa.

- Poliitikon ura ei välttämättä ole ollut mielessä. Diplomatia on kiinnostanut minua enemmän. Pidän politiikan parissa tehdystä taustatyöstä, mutta en välttämättä halua itse poliitikoksi. Haluaisin matkustaa, kenties tehdä työtä jollekin kansainväliselle järjestölle. Aikaa on kuitenkin vielä päättää.

Opintojen lisäksi Salamon on ollut aktiivinen eri järjestöissä.

- Tällä hetkellä olen Antisemitismin vastustus- ja ehkäisemiskeskusten hallituksen jäsen. Käyn Turun juutalaisessa seurakunnassa ja tunnen sieltä monia. Järjestötehtävät ovat osa elämäniä.

Vaikka opinnoissa ja tutkielmis- sa Salamon pystyy hyödyntämään unkarin kielitaitoa, hänen ympärillään ei ole nykyään niin paljon unkaria puhuvia.

- Turussa yksin asuvana juutalais- ja unkarilaisjuureni ovat ehkä vähemmän esillä. Minulla on ikävä unkarin kielen puhumista, koska kotona puhuimme unkaria.

Opiskelijan elämään mahtuu muitakin harrastuksia.

- Yhteiskunnallisten luottamustehtävien lisäksi käyn opiskelijatapahtumissa ja harrastan kaksi kertaa viikossa Krav Maga -itsepuolustuslajia. Lisäksi lenkkeilen aktiivisesti Aurajoen rannalla, tykkään käydä uimassa sekä pyöräilemässä. Luen kirjallisuutta ja nautin rauhallisesta opiskelijaelämästä.

Teksti: Botond Vereb-Dér

Kuvat: Kornél Salamonin kotialbumi

Maailma symbolien peilin kautta

Kerro itsestäsi. Kuka olet, missä asut?

Nimeni on **Ruth Schmidt (os. Ilonka)**, synnyin vuonna 1982 Transilvaniassa ja nykyisin asun Budapestissa.

Miten aloitit maalaamisen?

Taide on aina kiinnostanut minua ja tein usein taidejuttuja. Kerran tein serkulleni vesivärimaalauksen, jonka näki eräs ystävä, joka opettaa maalaamista taidekoulussa. Jälkikäteen ajatellen se ei ollut hyvä maalaus, mutta hän näki siinä silti jotain. Hän neuvoi minua kokeilemaan akryyliväreillä maalaamista kankaalle.

Aloitin maalaamisen, mutta minulta puuttui tekninen tieto ja nettivideot eivät auttaneet paljoa. Osallistuin useisiin piirustus- ja maalaustyöpajoihin, mutta pitäisin niitä enemmän harrastuksena, sillä ne eivät tuottaneet odotettua tulosta.

Vuonna 2017 aloin opiskella klassisen öljymaalauksen saloja mestarini **Kálmán Gasztonyin** johdolla, mikä muutti todella paljon. Omistin vuodet 2017-2021 opiskelulle ja osaamisen kehittymiselle. Tein monia opintomaalauksia eri tyyeissä; eklektisissä akateemisissa teoksissani on eri aikakausien, tyylien ja suuntausten vaikutteita, jotka heijastavat suuntani etsimistä.

Vuonna 2020 aloin maalata symbolistisia ja surrealistisia aiheita, joita lähestyn realistisessa tyyliä. Näissä teoksissa löysin ainutlaatuisen ääneni ja taiteellisen identiteettini.

Voisitko kertoa taiteilijaurastasi? Sinulla on tulossa näyttely Liszt-instituutissa. Missä olet aiemmin esitellyt töitäsi?

Olen osallistunut sekä yksilö- että ryhmänäyttelyihin Unkarissa ja olen hakenut myös kansainvälisiin kilpailuihin. Olenkin voittanut eri palkintoja ja saanut mahdollisuuden esitellä maalauksiani arvostetuissa kansainvälisissä näyttelyissä suurissa kaupungeissa, kuten New Yorkissa, Pietarissa, Sarasotassa, Pariisissa, Tokiossa, Lontoossa, Madridissa, Monacossa, Nizzassa, Wienissä jne. Viime vuonna minulla oli Budapestin David-galleriassa yksityisnäyttely, jonka nyt viemme (pienten muutosten kera) Helsingin Liszt-instituuttiin SYMBOL-nimellä, mikä on upea mahdollisuus. Olen siitä erittäin kiitollinen! Instituutin työntekijät ovat fantastisia ja heidän kanssaan työskenteleminen on ollut helppoa. Odotan jo innolla, että pääsen henkilökohtaisesti Helsinkiin. Avajaiset ovat 12. kesäkuuta 2026 klo 18:00.

Mistä aiheista maalauksesi kertovat? Mitä viestiä haluaisit välittää katsojille teoksillasi? Onko maalauksissasi toistuvia teemoja tai motiiveja?

Maalauksissani pyrin ylittämään näkyvän maailman jäljittelyn ja välittämään elämän näkymättömiin puoliin liittyvää monimutkaista tunteiden ja ajatusten viestintää. Teokseni tarttuvat universaaliin teemoihin, kuten lapsen

usko, kiintymys, ihmisten väliset tunteet, Jumalan ja ihmisen välinen suhde, kuolevaisuus, toivo, rakkaus, kipu, huumori, yhteiskuntakritiikki ja itsekritiikki. Usein surrealismiin taipuvaisilla symbolistisilla teoksillani pyrin kuvaamaan sanomatonta maailmaa. Pyrin yhteyteen katsojien kanssa syvällä tasolla, kannustaen heitä tutkimaan ja arvostamaan oman tunne-elämänsä rikkautta. Lempiteemani lienee huumori, mutta haluan usein paketoita siihen myös vakavampia aiheita, jotka eivät välttämättä aluksi ole ilmeisiä.

Mikä tai kuka inspiroi sinua?

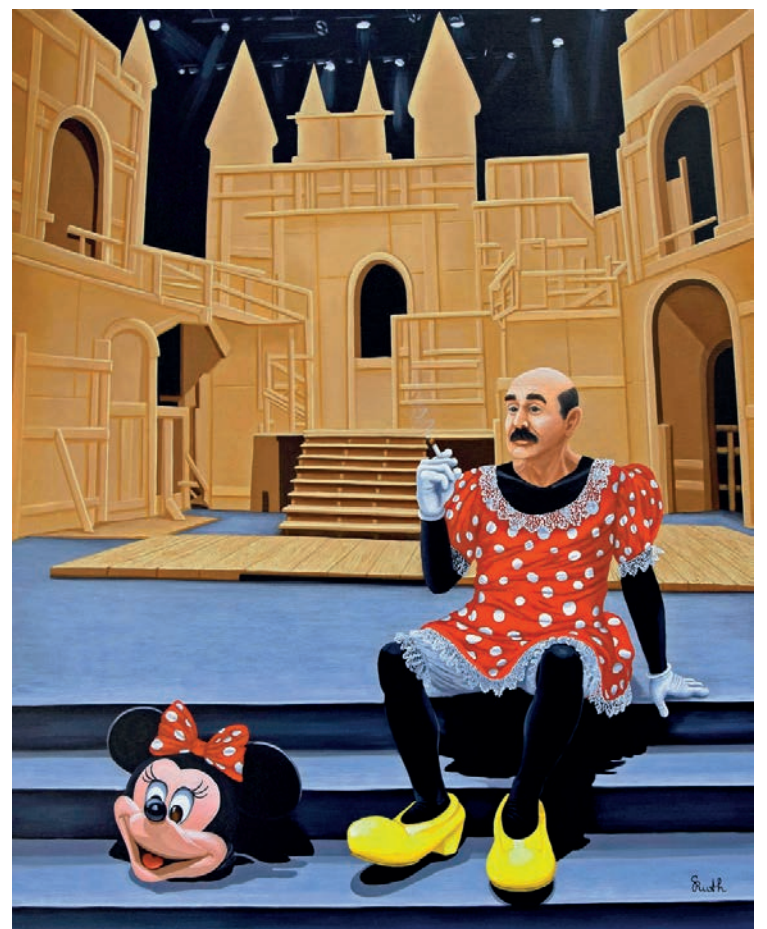
Minua inspiroivat elämäni tahtumat, uskonni, ihmiset ja tarinat, joita kohtaan päivittäisessä elämässäni. Löydän inspiraatiota lähes kaikesta, jopa odottamattomista lähteistä – kuten huumorista. Hyvä vitsi, hauska tilanne tai iloinen hetki ovat usein mahdollisuuksia maalausten alulle. Nämä pienet, iloiset keskeytykset elämän vakavuudessa muistuttavat leikin tärkeydestä ja virkistävät henkeäni. Ne voivat hyvin olla yhtä voimakkaita inspiraation lähteitä kuin kirjallisuus, filosofia tai musiikki taiteen luomisessa.

Onko maalausmatkallasi ollut haasteita? Entä mitä neuvoja antaisit tuleville taiteilijoille?

Olen kohdannut monia haasteita. Ensimmäinen todellinen haaste oli teknisen taidon puute. En tuntenut materiaaleja tai niiden mahdollisuuksia. Toinen haaste oli oman tyylin ja polun löytämisessä; voisin luetella niitä vielä pitkään... Neuvo, jonka antaisin jollekin, joka haluaa edetä maalaamisen parissa, on aloittaa syvällisestä ymmärryksestä työskentelemistä materiaaleista ja sen jälkeen omaksua tekniikat mahdollisimman korkealla tasolla. Etsi opettaja tai mentori, joka voi auttaa sinua varmistamaan, että tiedon puute ei estä sinua toteuttamasta visioitasi. Älä pelkää uuden tutkailua tai virheitä; nämä muokkaavat taiteellista identiteettiäsi.

Mitkä ovat tulevaisuuden suunnitelmasi maalaamisen suhteen? Onko sinulla erityisiä unelmia tai saavutuksia, joita haluaisit tavoitella?

Olen sitoutunut luomaan teoksia, jotka inspiroivat pohdintaan

ja keskusteluun. En sanoisi, että minulla on erityisiä unelmia, mutta minulla on suunnitelmia ja ideoita. Kun aloin maalaamaan, en koskaan kuvitellut, että minulla olisi yksityisnäyttely Helsingin Liszt-instituutissa; elin vain mahdollisuuksien mukana, jotka mielestäni sain Jumalalta. Kuinka pitkälle pääsen, sen tietää vain Hän...

Teksti: Ruth Schmidt
Oikoluku: Ronja Szalai

Matka keväiseen Unkariin

Kevätmatka ei synny itsestään. Järvenpään Suomi-Unkari Seuran yhteistyökumppani on vuosikaudet ollut OK-Matkat. Matkatoimisto on huolehtinut lento- ja hotellivaraukset sekä muut sovitut järjestelyt. Itse matkaohjelmasta on vastannut työryhmä, jonka ideoilla ja yhteyksillä monipuolinen tarjonta on saatu aikaan. Tämä on vaatinut aikaa ja kärsivällisyyttä. Erityisesti unkarilaiset ystävät ovat mahdollistaneet pääsyn paikkoihin, jotka muuten jäisivät helposti kokematta. Maaliskuun viimeisen viikon ohjelma oli tuttuun tapaan sopivan tiivis ja innostava. Kohteina olivat Budapest, Budafok, Győr, Vác ja Léányfalú.

Sunnuntai-illan lentomatka sujui sutjakkaasti. Bussi 100E kulki Kalvin térille, jonka läheisyydessä hotellimme sijaitsi. Kirjautuimme hotelliin ja kävelimme entuudestaan tuttuun unkarilaiseen ruokaan erikoistuneeseen Paprika-ravintolaan. Paprikaisella gulassikeitolla oli mukava aloittaa matka keväiseen Budapestiin.

Maanantain tietoisuuden piti entinen Unkarin Suomen suurlähettiläs **Csaba Lovró**. Hän analysoi Unkarin yhteiskunnallista tilannetta ja vaalijärjestelmän koukeroita. **Viktor Orbánin** Fidesz-puolue oli saanut haastajaksi **Péter Magyarin** johtaman TISZA-puolueen. Vaaliasetelma oli jännitteinen huolimatta siitä, että Orbán ei ole vuosiin suostunut suomalaisen tapaan vaaliväittelyihin. Televisio näytti suoltavan yksipuolisesti Fideszin vaaliteemoja.

Illaksi olimme saaneet oppaaksemme **Essi Solymar**in. Hyppäsimme raitsikkaan nro 47 ja päädyimme päätepysäkille Budafokin alueelle. Essi kertoi entisen kylän, nykyisen kaupunginosan, historiasta, viinien valmistuksesta ja varastoinnista. Alueella sijaitsee mm. Törleyn kuohuviinitehdas. Maan alla risteilee 120 kilometriä pitkä tunneliverkosto, jossa edelleen viinit varastoidaan. Osassa kellareita kasvatetaan sieniä. Me astuimme sisään Záborszky Pincen viinikellariin, josta Essi oli valinnut meille setin pienten viinitalojen tasokkaita valko-, roose- ja punaviinejä. Tänne kannattaa ehdottomasti Budapestin lomalla suunnata!

Budapestissä asuvan **Outi Tupuraisen** johdolla tutustuimme tiistaina parin tunnin junamatkan

päässä sijaitsevaan Győrin kaupunkiin, jossa Outi oli opiskellut. Piipahdimme mm. pieneen, mutta ammattimaisesti hoidettuun taidegalleriaan. Kiertelimme keskikaupungin alueella Outin esitellyssä kiinnostavia kohteita kuten kaupungintalon, kirjailija **Károly Kisfaludyn** patsaan tai Kármelhegyi Boldogasszony -temppelin. Kerrontaa värittivät mukavat omakohtaiset kokemukset. Kaupungin historia yltää aina roomalaisiin saakka. Győrin historiallisessa keskustassa on vilkas ja elävä kävelykatualue. Kauniisti saneeratut vanhat rakennukset luovat pittoreskiä tunnelmaa. Itävallan ja Slovakian läheisyys houkuttaa kaupunkiin ostosmatkailijoita.

Keskiviikko oli omistettu Unkarin kansannousulle, josta tänä vuonna tulee kuluneeksi 70 vuotta. Aamulla **Jaakko Kuusela** piti asiantuntevan ja mukaansa tempaavan luennon kansannousun taustasta ja tärkeimmistä käännekohtista Budapestissä. Päivän ohjelmassa olivat käynnit keskeillä paikoilla, joissa pystyi kuvittelemaan, Jaakon tarinoidessa, tapahtumien kulun. Mitenkähän Unkarissa nostetaan esiin kansannousun muistopäivä 23.10.?

Budapest-päivän ohjelmassa olivat käynnit mm. Sankarien aukiolla ja parlamenttitalolla, joka on valmistettu Budafokin valkoisesta kalkkikivistä. Kengät Tonavan rannalla vetää jokaisen kerta toisensa jälkeen hiljaiseksi, sillä ne

Essi Solymar kertoo Budafokin historiasta.

symbolisoivat Unkarin järkyttäviä juutalaisvainoja toisen maailmansodan aikana.

Iso osa porukastamme vieraili Kuvataiteiden museossa tutustumassa hienoon ja hyvin suositettuun näyttelyyn, jonka aiheena oli Qin- ja Han-dynastioiden siviilisaatio – Kiinan ensimmäisen keisarin terrakottasotilaat. Samantapainen näyttely oli vuosia sit-

Viinien maisteluun pukeuduttiin asianmukaisella tavalla.

ten Tampereella. Budapestissä on museoita jokaisen makuun.

Illan musiikkiohjelman muodosti vanhan jazzin nauttiminen Benkó Dixieklubissa. Ensi vuonna 70 vuotta täyttävä Benkó Dixieland band jammailee klubi-illassa joka keskiviikko. Soittajia oli kaiken kaikkiaan toistakymmentä. Joukossa oli monta uutta taitavaa nuorta soittajaa. Tämä meidän suosima paikka on pieni ja tunnelmallinen mutta ehdottomasti käynnin arvoinen.

Vác on Järvenpään ystävyyskaupunki, joten sinne matkustimme torstaiaamuna paikallisjunalla. Kirkkoherra **János Detre** oli koonnut pienen musiikkihetken luterilaiseen kirkkoon. Kuunte-

lujen välille.

Illalla suuntasimme Suomen suurlähetystön kirjastoon, jossa oli Budapestin Kalevala-ystävyyspiirin järjestämä tilaisuus. Suurlähettiläs **Pertti Anttinen** ja hänen vaimonsa **Katriina Apajalahti** vastasivat kysymyksiin perheen vaiheista eri maissa. Päällimmäiseksi jäi mieleen aviopuolisoiden yhteiset päätökset kohdemaista, jotka koettiin positiivisina magneetin tavoin puoleensa vetävinä mahdollisuuksina. Perheen kiinteys lujittui aina uusien haasteiden edessä. Illan päätti Kalevala-ystäväpiirin aktiivien valmistamien leivonnaisien maistelu. Tämä näytti olevan avioparille mieluisa yllätys.

Perjantain kylpyläkohteena oli bussimatkan päässä Tonavan rannalle levittäytyneen Léányfalun kylä. Unkarilaiseen tyyliin rentoutuimme ja lilluimme jutellen niitä näitä kahdessa eri ulkoaltaassa. Toisen lämpötila oli +38 °C ja ”viileämmän” +34 °C. Välillä saattoi käydä polskimassa ja kohottamassa kuntoa lämmitetyssä uima-altaassa. Jäimme odottamaan vesien terveyttä edistävää vaikutusta.

Illan ohjelmaan kuului kolmen soittajan ja neljän tanssijan viulumusikki- ja kansantanssiesitys Budapestin Gastrokellarissa. Viinikellarimainen tila oli tupaten täynnä ja meno railakasta. Vaikka paikka oli ilmeinen turistikohde, niin me viihdyimme mainiosti.

Lauantaina kukin sai toteuttaa omia toiveitaan. Budapestissä aika kuluu nopeasti, sillä katsottavaa ja koettavaa on loputtomasti. Matkan kohokohtana oli upeasti saneeratussa **Franz Lisztin**

musiikkiakatemiassa esitetty konsertti. Ohjelma oli perinteistä ja modernia: **J. S. Bach, Prokofjev, Britten** ja **Janáček**.

Unkarilainen ruoka ihastuttaa ja antaa tarvittavaa energiaa. Me nautimme maukkaita aterioita eri puolilla Budapestiä. Parlamenttiaukion läheisyydessä on yksi suosikkimme Tüköry Étterem -ravintola. Se on tunnelmallinen ja sopivan pieni. Toinen suosikkimme on ehkä yllättäen Három Holló -ravintola Erzsébet-sillan kupeessa. Paikka on suosittu kulttuuri-ravintola. Uusi hieno tuttavuus on Ráday utcalla sijaitseva ukrainalainen Ukrán Udvar étterem -ravintola, joka on kauniisti sisustettu. Ruokalistalla on ukrainalaisia herkkuja. Palvelu on budapestiläiseen tyyliin ystävällistä ja yllättävän nopeaa, sillä kymmenkunta erilaista tilausta saatiin pöytään varsin nopeasti. Ukrainalaisilla napakoilla napseilla voi halutessaan kohottaa tunnelmaa.

Tulevaisuuden matkahaasteita riittää. Miten saamme uusia yhteistyökumppaneita mukaan? Tiivistämmekö eri seurojen yhteistyötä? Voiko pääseura olla jotenkin mukana? Miten pystymme houkuttelemaan Unkarin matkalle sellaisia, joille maa on etäinen? Rakkaus Unkariin ja unkarilaisiin syttyy hyvissä kokemuksissa ja kohtaamisissa. Budapest on suurlähettilään puolison Katriina Apajalahden mielestä yksi Euroopan kauneimmista kaupungeista. Tästä on helppo olla samaa mieltä. Silti Unkari tarjoaa paljon nähtävää ja koettavaa myös pääkaupungin ulkopuolella.

Teksti ja kuvat: Pekka Rokka

Pienestä paperiliuskasta vuosikymmenten ystävyyteen

Oppikoulussa sattumalta saatu pieni paperiliuska, jossa oli unkarilaisen nuoren naisen, koululaisen, osoite, viritti ystävyyden, joka kesti vuosikymmeniä. Ystävyyttä piti sisällään kirjeenvaihtoa ja myöhemmin myös vierailuja puolin ja toisin.

Oli 1960-luvun loppupuoli ja olin juuri aloittanut oppikoulun Varkaudessa. Alaluokkien musiikin opettajani vieraili Unkarissa ja opiskeli **Zoltán Kodály**-metodia. Kun hän palasi Unkarista, hän jakoi ruutupaperiliuskalle kirjoitettuja osoitteita. En tiedä kuinka paljon, mutta varmasti useampia. Tuskin olin ainut osoitteen saaja. Muistan, kun opettajani pyysi meitä lähettämään kauniin postikortin hänelle, jonka nimi oli jaetussa paperiliuskassa. Minulle annetussa paperiliuskassa oli tyttö nimeltä **Nóra**. Lähetin hänelle postikortin, useammankin. Tästä kehkeytyi kirjeenvaihto ja ystävyys, joka kesti lähes 50 vuotta. Ensimmäiset kirjeet olivat toki hyvin yksinkertai-

sia, koska oppikoulussa olin juuri aloittanut englannin kielen opiskelun. Samoin unkarilaisen ystäväni kieliopinnot olivat alkuvaiheessa. Muistan kuitenkin, kuinka perheenjäseneni auttoivat kirjeiden kirjoittamisessa tuossa vaiheessa. Kirjoitimme hyvin yksinkertaisista asioista, kuten koulusta ja arkielämästä.

1970-luvun alussa olin Saksassa saksalaisen kirjeenvaihtoverini luona. Elettiin aikaa, kun nuorille tarjottiin edullisia ja käteviä Interrail-junalippuja. Niinpä interreilasimme Frankfurtista Budapestiin. Toki saksalaisen isäntäperheeni kauhuksi. Asemalla minulle vannottiin, että jos vain istun sitkeästi junassa olisin lopulta Budapestissä. Mitään junanvaihtoja tai muuta sellaista ei matkanvarrella olisi, joten voisin olla turvallisin mielin. Näin ei kuitenkaan ollut. Junassa oli useampia passin- ja tavaroiden tarkastajia matkan varrella ja ennen Unkarin rajaa myös junan vaihto ja useampi lomakkeen täyttö.

Nora (vas.) ja Ritva, joiden ystävyys alkoi kirjeenvaihdosta.

No, saavuimme Budapestiin ja säikähdin, kun en nähnyt ketään vastassa. Tartuin henkilöön, joka näytti minusta valokuvan Noralta ja olikin. Hän kertoi olleensa kolmatta päivää asemalla minua vastassa. Minä onneton olin kirjoittanut junani tulon epäselvästi. Siksi hän käveli turhautuneena asemalaiturilla, eikä kantanut mitään kylttiä, josta olisin hänet hel-

posti tunnistanut.

Viivyin ensimmäisellä Budapestin reissullani vain pari yötä. Ehdimme kuitenkin kiertää nopeasti kaikki tärkeimmät nähtävyydet ja jopa pyörähtää Balatonilla Nóran isän lomapaikassa. Tätä jännittävää ensimmäistä matkaa muistelen joskus ja ihmetellen rohkeuttani - nuoruuden uhkarohkeuttani.

Tämän ensimmäisen tapaamisen jälkeen kirjeenvaihto syveni ja minä vierailin useammin Budapestissä. Kun tulimme vapaamalle 1980-90 luvulle myös ystäväni Nóra pääsi käymään luonani Suomessa. Unkarin vierailujeni aikana tutustuin Nóran kautta myös uusiin ihmisiin ja heidän kanssaan olen yhä tekemisissä ja yhteydessä. Yksi tuon ajan unkarilaisista ystäväistäni asuu nykyään Englannissa.

Nóra valmistui lääkäriksi, mutta valitettavasti kuoli jo kymmenen vuotta sitten.

Pienestä paperilapusta alkanut ystävyys oli arvokasta. Se syntyi ja kasvoi aikana, jolloin ei soiteltu, viestiteltä saati vaihdettu sähköpostia.

Kirjeenvaihtotoveruus ja tapaamiset olivat tie myös siihen, että teen mielelläni töitä kansainvälisissä ryhmissä.

Teksti ja Kuva: Ritva Semi
Ystävyysseurojen liitto,
puheenjohtaja

Parlamenttivaalikeskusteluja kävelykadulla

Unkarin parlamenttivaalit oli keskusteluissa yksi suosikkiaiheista perinteisten matkamuisteluiden lisäksi Järvenpään kävelykatu Jannella, jossa vietettiin perinteistä Järvenpää-päivää lauantaina 9.5.2026.

Järvenpään Suomi-Unkari Seura

oli tuttuun tapaan mukana esittelypöytänsä ääressä Tuusulanjärven Suomi-Saksa Seuran teltan suojissa. Aurinko alkoi paistaa heti aamusta, joten vielä telttaa pystytettäessä katu täyttyi nopeasti yleisöstä, joka oli tullut tutustumaan eri järjestöjen ja toimijoiden tarjontaan ja toimintaan.

Tärkeä syy lähteä tällaisiin tilaisuuksiin on myös mahdollisuus tavata tuttuja, joita varmasti tuli vastaan, koska ajoittain ruuhka oli lähes läpipääsemätön.

Käydyissä keskusteluissa oltiin toiveikkaan tyytyväisiä Unkarin vaalituloksesta. Joku harkitsi Unkari-boikotista luopumista. Matkakokemukset olivat tietenkin tärkeitä. Toivottavasti jossain

kohtaan jäsenmääräkin alkaa taas nousta. Unkari-tietoutta testasimme pienessä tietovisassa.

Myyntituotteiden menekki olisi voinut olla parempi. Évan valmistamat ”juustoetanat” (sajtos csiga) maistuivat herkullisilta. Järvenpää-päivää vietetään äitienpäivän aattona, ja ensimmäistä kertaa meillä oli jaossa karkkien lisäksi äitienpäiväkortteja.

Naapuripöydän Saksa-seuralaiset olivat tehneet hauskan huomion:

He jakoivat mehutetroja, mutta niitä piti osata pyytää saksaksi, ja niinpä nuoret vierailijat hoksasivat heti käyttää puhelimen käännösohjelmaa.

Teksti ja kuvat: Merja Lehtonen

Makósta maailmalle – Ford

Moni ei Suomessa tiedäkään, että maailman ensimmäisen massa-tuotetun auton, Ford Model T:n juuret ovat oikeastaan Unkarissa: ”Tin Lizzyn” eli ”Pelti-Liisan” pääsuunnittelija oli unkarilainen **József Galamb**.

Vuosimallin 1921 Ford Model T Touring oli esillä Lahdessa 2.–3.5.2026 järjestetyssä Classic Motorshow -näyttelyssä. Auton toi Suomeen Maros-parti Veteránjárművek Kedvelők Sportegyesülete –veteraaniajoneuvoyhdistys Galambin kotikaupungista Makósta asti Helsingin Liszt-instituutin tuella.

Tavallisesti kyseinen T-Ford on nähtävillä József Galambin mukaan nimetyssä, Makóssa sijaitsevassa näyttelykeskuksessa, jossa kävijät saavat tutustua lukuisiin muihinkin veteraaniajoneuvoihin.

József Galambin tie Amerikkaan

Etelä-Unkarissa sijaitsevasta Makón kaupungista kotoisin oleva József Galamb (1881–1955) kiinnostui tekniikasta jo poikasena, ja hänen kykynsä tehdä geometrisiä piirroksia havaittiin varhain. Niinpä hän päätyi opiskelemaan konetekniikkaa, ja valmistui silloisesta Kuninkaallisesta valtion teollisesta korkeakoulusta.

Mullistava käänne Galambin elämässä tapahtui, kun hän, **Károly Balogh** ja **Mano Fischhof** seuranaan, matkusti Yhdysvaltoihin vuonna 1903. Päämääränä oli Saint Louisissa vuonna 1904 järjestettävä maailmannäyttely.

Ystävyksillä oli yhteensä vain 27 dollaria ja yksi hyvä puku, jota he vuorotellen käyttivät työhaastatteluissa kustantaakseen elämänsä New Yorkissa. Tarkoitus oli palata näyttelyn jälkeen Unkariin, mutta toisin kävi. Yhdysvaltojen autoteollisuus teki Galambiin lähtemättömän vaikutuksen ja sai tämän jäämään maahan.

T-Fordin historiaa

Henry Ford perusti Ford Motor Companyn vuonna 1903. Vuoden 1907 alussa Henry Ford toteasi, että myynnin kasvattamiseksi oli mahdollista ja tarpeen tehdä useita parannuksia. Uuden idean ytimessä oli tuoda markkinoille yksinkertainen, helppokäyttöinen, kestävä ja hinnaltaan laajemmalle käyttäjäkunnalle soveltuva auto.

Suunnittelukonseptin kehittämiseksi Henry Ford aloitti uuden auton suunnittelun tehtaan kolmannessa kerroksessa sijaitsevassa kokeellisessa työpajassa, jossa oli muutamia työstökoneita ja liitutaulu. Hän antoi toteutuksen tehtäväksi József Galambille. Amerikassa Joseph A. Galamb -nimellä tunnettu insinööri otettiin Fordille töihin vuoden 1905 lopulla.

”Joe, minulla on idea – suunnitellaan uusi auto. Vie piirustus-pöytäsi erilliseen huoneeseen ja aloitetaan uuden mallin suunnittelu. Ensimmäinen asia: tarvitsemme uuden vaihteiston.”

– Henry Ford valitsi Galambin toteuttamaan suuren ideansa ja tarjosi tälle yksityisen, tiukasti vartioitun piirustushuoneen. Siellä Galamb ja Ford, kaksi hyvin erilaista persoonaa hahmottelivat, millainen T-mallin tulisi olla. Yksityiskohdat herra Ford jätti ”Joen” hoidettaviksi. Tiiviin tiimityön tuloksena syntyivät val-lankumouksellinen planeettavaihteisto sekä helposti rakennettava, yksinkertainen alusta.

Vain muutamat avainhenkilöt saivat työskennellä suunnittel-mien parissa täysipäiväisesti, ja suunnittelu tapahtui täysin salassa. Unkarilaiseen suunnittelijaryhmään kuuluivat József Galamb, **Gyula Haltenberger**, **Károly Balogh** ja **Jenő Farkas**.

Ensimmäinen Ford T valmistui 12.8.1908, se lähti Detroitissa sijaitsevalta Ford Piquette Avenue -tehtaalta 24.9.1908 ja tuli myyntiin 1.10.1908, 850 dollarin hintaan. Auto koottiin käsin, mikä johti pieniin tuotantomääriin – ensimmäisen kuukauden aikana autoja valmistui vain 11 kappaletta.

T-Ford sai maailman rullaamaan

Piquetten tehdas ei pystynyt vastaamaan uuden auton kysyntään, ja 1.1.1910 rakennettiin uusi tehdas Highland Parkiin. Vuonna 1913 tehtaassa alettiin ottaa käyttöön liikkuva kokoonpanolinja; idea perustui chicagolaisessa teurastamossa nähtyyn liukuhintaan. Ajan – ja miljoonien dollarien – myötä Highland Parkin valtava tehdas saatiin varustettua kaikki osastot yhdistävillä liukuhihnoilla. Mahdollisimman moni työvaihe oli koneellistettava järjestelmän nopean ja häiriöttömän toiminnan aikaansaamiseksi.

Fordin uusi Highland Parkin ko-

koonpanotehdas alkoi valmistaa autoja ennennäkemättömällä tehokkuudella. Aluksi alustan kokoaminen kesti 12 tuntia ja 8 minuuttia, mutta vuoteen 1914 mennessä uuden T-mallin kokoaminen vei enää 93 minuuttia. Vuonna 1920 tehtaalta valmistui yksi auto minuutissa, ja vuonna 1925 jo kuusi T-mallia minuutissa. Tuotantokustannusten alentamisen myötä Ford saavutti yhden unelmistaan: autoista tuli keskiluokkaisille amerikkalaisille huomattavasti edullisempia.

Kuuluisa T-mallia koskeva teamus ”*auto voi olla minkäväri-nen tahansa, kunhan se on musta*” piti paikkansa vasta vuoden 1913 jälkeen. Aluksi autot maalat-

tiin korimallin mukaan: esimerkiksi touring-mallit olivat punaisia ja roadsterit harmaita. Kun kävi ilmi, että musta maali kuivui huomattavasti nopeammin ja oli edullisempaa kuin muut värit, värivalinnasta luovuttiin. Vuosina 1914–1925 autoa myytiin vain mustana, minkä jälkeen saataville tulivat jälleen sininen, punainen, harmaa ja vihreä.

1920-luvun alkuun mennessä yli puolet maailman rekisteröidystä autoista oli Fordeja. T-mallia myytiin yli 15 000 000 kappaletta. Ostajat alkoivat pian kaivata uusia muotoja ja korkeampia nopeuksia, eivätkä T-mallin eri versiot enää täyttäneet näitä tarpeita. T-Fordin valmistus päättyi 27.5.1927. Tämä merkitsi erään aikakauden loppua.

Lähde: **Erika Szilágyiné, Kiss** ja **Botond Szilágyi**, Maros-parti Veteránjárművek Kedvelők Sportegyesülete –veteraaniajoneuvoyhdistys

Suomentanut ja koonnut: Sanna Tiirikainen

Kuvat: Maros-parti Veteránjárművek Kedvelők Sportegyesülete, Galamb József Veteránjármű Kiállító Központ

Maros-parti Veteránjárművek Kedvelők Sportegyesülete – veteraaniajoneuvoyhdistyksen kotisivut: MVKSE.hu

5.6. asti: Paluu menneisyyteen – Retroa Unkarista –näyttely Liszt-instituutin galleria U:ssa. Käytävägalleriassa katsaus Ford T Mo-

delin historiaan. Avoinna ma-pe 10-18.

26.5. klo 18: **Renáta Damun** ja

Tibor Kónyain jazzkonsertissa kuullaan unkarilaisten sävelmien lisäksi myös espanjan- ja portugalinkielisiä kappaleita. Villensauna (Bergbominkuja 1, 00100 Helsinki)

12.6. klo 18: Taidemaalari **Ruth Schmidtin** Symbol-näyttelyn avajaiset Helsinki-päivänä Liszt-instituutissa. Näyttely esillä 5.8. asti.

16.6. klo 18: Unkarin Grand Prix: 40 vuotta – 7 suomalaiskuljettajaa – F1-asiantuntija **Károly Méhesin** uutuusteoksen julkaisu-tilaisuus Liszt-instituutissa.

Kaikkiin tapahtumiin on vapaa pääsy. Muutokset ovat mahdollisia. Ajantasaiset tiedot osoitteessa culture.hu/helsinki ja www.facebook.com/unkarinkulttuuri

Veteraaniajoneuvoyhdistys Maros-parti Veteránjárművek Kedvelők Sportegyesületen retronäyttely galleria U:ssa vielä 5.6. asti!

Suviyön virret

Kainuun pappina seurakuntalais-ten ja kunnan odotukset yllättävät usein. Papin tulee osata monen-laisia tehtäviä: perinteisten papin töiden lisäksi myös edustamista ja kulttuuritoiminnan toteuttamista. Ristijärvi soi -festivaali on taiteel-linen tapahtuma, joka liittyy sekä kunnan että seurakunnan toimin-taan. Papit kutsutaan usein pitä-mään yhteislaulutilaisuuksia.

Viime vuonna esitettiin toive, että voisimme uudistaa perintei-siä tilaisuuksia. Minulle tuli heti mieleen runojen esittely. Kun aloin etsiä runoja, mieleeni tuli luonnollisesti paikallinen runoi-lija **Eino Leino**. Tutustuttuani hänen runoihinsa huomasin, että niiden aiheet muistuttavat monin tavoin unkarilaisen **Endre Adyn** runoutta.

Adyn runoja on onneksi suomen-nettu kahdessa runokokoelmas-sa jo vuosikymmeniä sitten. Kun tutustuin näihin suomennoksiin, löysin vielä enemmän yhteisiä teemoja, kuten yön laulut, kriitti-sen suhtautumisen kirkon toimin-taan sekä syvän uskon etsimisen.

Valikoin samanaiheisia runoja pareittain ja laadin niiden poh-jalta vertailukertomuksia. Runo-jen lukemisen lomaan valitsimme kanttorin kanssa sopivia klassisen musiikin kappaleita. Lopputulok-sena oli melankolinen, uskoa et-sivä, mutta samalla kriittinen oh-jelma, joka sopi hyvin kirkolliseen ympäristöön. Annoin tapahtumalle nimeksi Suviyön virret. Tilaisuus oli me-nestys, ja sen myötä onnistuimme säilyttämään festivaalin osana kir-kon toimintaa.

Endre Ady, unkarilainen moder-nisti, toi runouteensa sekä mys-tiikan että kriittisen katseen. Hä-nen kielensä on rohkeaa, täynnä sisäistä jännitettä, jossa elämänja-no ja kuolemantunto kulkevat rin-nakkain. Adyn runot eivät lepää, vaan etsivät, kyselevät ja huuta-vat Jumalan, rakkauden ja uudis-tuvan ihmiskunnan perään.

Eino Leino, Kainuun oma poika, hengitti suomalaisuutta ja Kaleva-lan maata. Hänen säkeensä ovat laulavia, kansan suuhun sopivia – mutta niiden taustalla elää yhtä syvä hengen jano ja yksinäisyyden kokemus kuin Adyllä. Leino antoi sanoja suomalaiselle kaipuulle ja sielulle, mutta ei pelännyt pimeit-tä sävyjä – hänkin kyseli Juma-laa, kohtaloa ja ihmisyyden kipua. Molempien runoista löytyy virsi-

mäistä sointia ja rukouksen kai-kuja, joten heidän runoihinsa kannattaa tutustua myös pareit-tain.

Endre Adyn ja Eino Leinon us-konnollisuus oli molemmilla hen-kilökohtaista, ristiriitaista ja ru-noudessa läsnä olevaa – mutta eri painotuksin.

Adyn uskonnollisuus oli taiste-lun ja kaipuun sävyttämää. Hän kritisoi kirkollista tekopyhyyttä, mutta janosi syvästi Jumalaa ja pyhyyttä. Hänen runoissaan Ju-mala on usein etäinen, mutta sil-ti toivon kohde – mystinen ja tuo-mitseva, mutta myös armahtava. Uskonto oli hänelle sekä sisäinen kamppailu että yhteiskunnallinen kysymys.

Leinon uskonnollisuus oli melan-kolista ja esteettistä. Hän ammen-si kristillisistä ja kansallisista sä-vyistä, mutta ei ollut kirkon mies. Hänen runonsa ovat täynnä sielun kaipuuta, kohtalon pohdintaa ja kuoleman läheisyyttä. Hän lähes-tyi uskontoa enemmän kulttuuri-sena ja olemassaolollisena kysy-myksenä kuin dogmina.

Yhteistä heille oli Jumalan etsi-minen – ei valmiina vastauksena, vaan haavoittuvana kysymyksenä.

Endre Ady oli runoilija, joka ra-visteli unkarilaista kirjallisuutta ja aloitti siellä aivan uuden suun-nan. Häntä pidetään kotimaas-saan yhtenä aikansa tärkeimmistä runoilijoista – jopa eurooppalai-sessa mittakaavassa. Silti hänen runoutensa ei ole levinnyt kovin laajasti Euroopassa, ehkä Rans-kaa lukuun ottamatta.

Ady kirjoitti symbolistista lyriik-kaa, joka uudisti runouden ilmai-sua myös Suomessa. Suomalai-seen lukijaan häntä onkin luonte-vaa verrata Eino Leinoon.

Yksi Adyn erityispiirre on hä-nen vahva kokemuksensa omas-ta tehtävästään. Hän ei nähnyt it-seään vain runoilijana, vaan koki jo varhain olevansa Jumalan kut-suma – jopa profeetallinen ääni, jonka tuli puhua kansansa puo-lesta ja tarvittaessa myös kärsiä sen vuoksi.

Hänen runoissaan uskonto ei ole vain aihe muiden joukossa, vaan jotain hyvin henkilökohtaista ja polttavaa. Niitä lukiessa ei jää etäiseksi tarkkailijaksi, vaan tulee vedetyksi mukaan: runot vievät lukijan kysymysten äärelle, jotka eivät koske vain ajattelua tai kau-neutta, vaan syvästi omaatuntoa ja elämää.

Kun sanomme nimen Eino Lei-no, mieleen tulee heti jotain hyvin suomalaista. Leino ei ollut pelkäs-tään runoilija – hän oli suomalai-sen mielen ja maiseman tulkitsija, tunteiden sanoittaja ja oman ai-kansa kulttuurin rakentaja.

Hänen runoutensa kasvaa vah-vasti kansanperinteestä: Kaleva-lan rytmistä, luonnon läheisyy-destä ja arkisista kokemuksista. Monet hänen säkeistään ovat tut-tuja jo nuoruudesta – ne puhu-vat rakkaudesta, kaipuusta, kuo-lemasta ja toivosta.

Mutta Leino ei ollut vain herk-kä laulaja. Hänessä oli myös levo-ton etsijä, joka pohti elämän suu-ria kysymyksiä: yksinäisyyttä, tar-koitusta ja uskoa.

Hänen persoonansa oli moni-puolinen, jopa ristiriitainen. Hän oli yhtä aikaa romantikko ja krii-tikko, kansallinen ja eurooppa-lainen, yhteinen ääni ja yksinäi-nen kulkija. Hän etsi paikkaansa muuttuvassa Suomessa – ja sa-malla loi sanoja ja näkökulmia, joiden kautta suomalainen voi yhä tänäkin päivänä ymmärtää itse-ään.

Sekä Ady että Leino ovat oman aikansa etsijöitä – kriittisiä ru-noilijoita, jotka edustavat roman-tiikkaa mutta samalla kyseen-alaistavat yhteiskunnan perusteita, kirkon toimintaa ja jopa omaa identiteettiään. Heidän teoksiin-sa kannattaa tutustua, sillä ne voi-vat olla yhä ajankohtaisia.

Teksti ja kuva: Sauli Tari

Eino Leino: Missä on rauha

*En rauhaa tunne sielussain,
en rauhaa tunne missään.
Mä vaikka onnee nautitsen,
se rauhattuutta lisää.
Mä raamattua katselen
ja luen hartahasti,
vaan aatteet minun kiitävi
maailman ääriin asti.*

*Ei elontielle rauhoa
mun tunne raukan rinta.
Se riehuu, kuohuu, myrskyää
kuin valtameren pinta.
Mä raukka kuinka unhotin
tuon kirkon, rauhan lähteen?
Ehk’ rauhan siell’ saa sieluni:
mä sinne heti lähden.
Mä kirkkoon käynkin kuule-
maan
kuin kaunihisti siellä
tuo pappi saarnaa: »Parannus
tehkäätte elontielle!»*

*Hän meille kertoo taivaasta,
ilosta autuoiden,
ja kertoo ihanuudesta
hän taivaan asunnoiden.
Ei tuosta sielun’ rauhaa saa,
ei ymmärrä se tuota:
pois kävelen mä kirkosta,
pois kirkon papin luota.
Tuo aatos mulle selveni,
kun kuoli oma kulta.*

*Mailmassa mulla rakkahin
men’ tuonne hautaan multa.*

Endre Ady: Yön psalmi

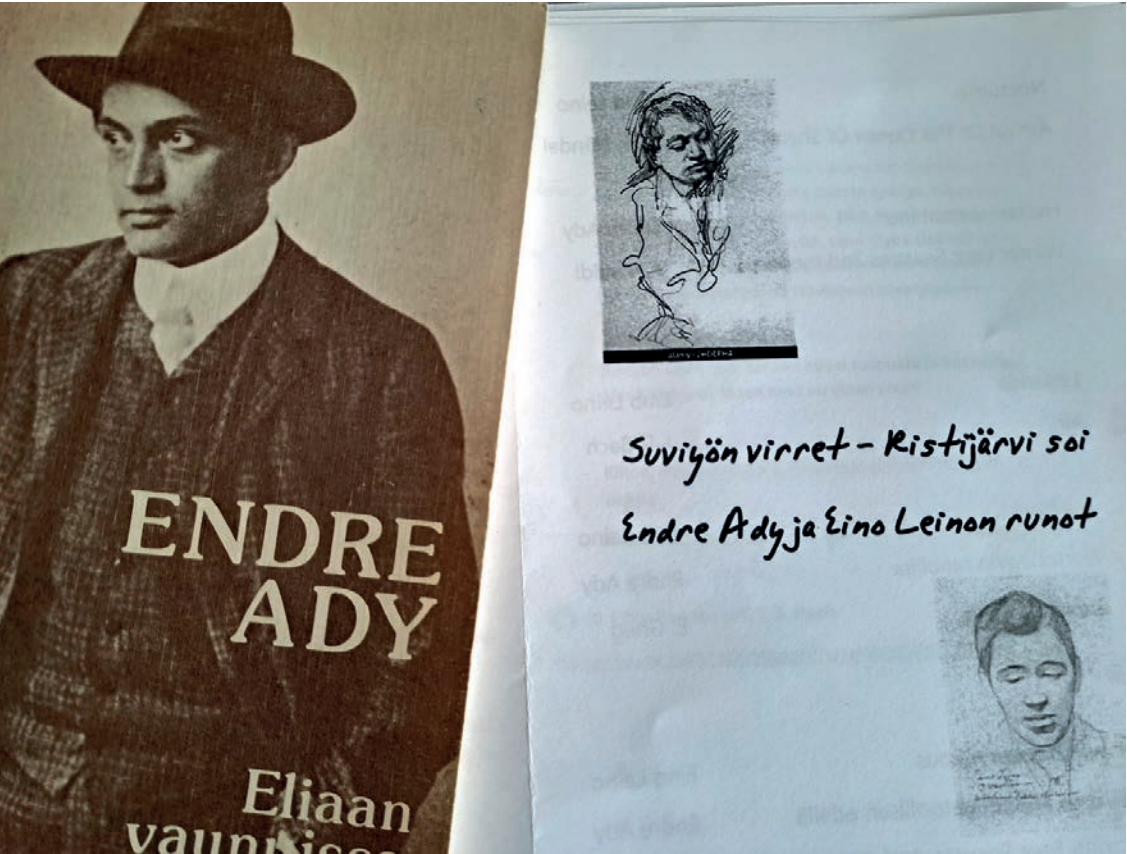
*Näin lauloi Yö:
Jos sydämesi olisi niin suuri,
että se Maata kostuttaisi verellä
ja lämmittäisi hehkuvin, sairain
lyönnein,
unkariksi
tai en tiedä millä kielellä,
millaisin verensykkein, virroin,
miten tahansa:*

*Silloinkaan en voisi lämmintä
peitettä ja huopaa antaa,
silloinkaan en voisi
korvaasi lohdutusta kuiskata,
ja silloinkaan en muuta voisi olla
kuin Yö, Yö, Yösydän.
Koska Yö voi olla Yö vain,
koska katoava
on aina katoava
ja se, joka pienen elämän on saa-
nut:
syntinen, katoava, avuton.*

*Itken, koska itket,
mutta olen Yö
ja kyyneleihini on Aamu syylli-
nen,
itken sinua, koska elät,
itken sinua, koska kiihkeästi etsit
itkettävääsi,
Itken sinua, koska olet minun,
itken sinua, koska toisin ei voi
olla.
Itken, itken sinua.*

Näin lauloi Yö.

(Suom. Liisa Mantere in: Lensi riikinkukko, 1978)

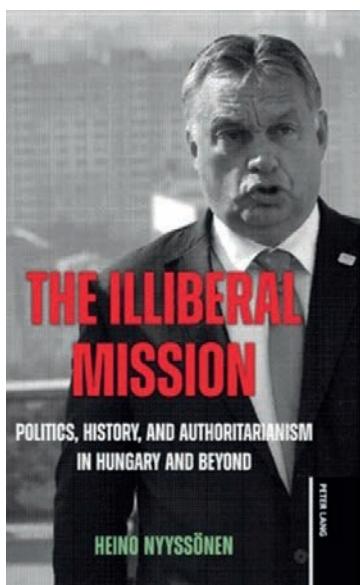

Kaksi kirjaa Orbánin Unkarin raunioilta

Heino Nyysönen: The Illiberal Mission. Peter Lang. 256 s.

Emilia Palonen: The Birth and Death of Liberal Democracy in Hungary. Helsinki University Press. 323 s.

Tämä kevät on ollut suurten mylerrysten aikaa Unkarin politiikassa. Nyt ilmestyneet kaksi englanninkielistä akateemista kirjaa tarkastelevat Unkarin poliittisen järjestelmän kehitystä ja taustoitavat hyvin Fideszin vaalitappiota.

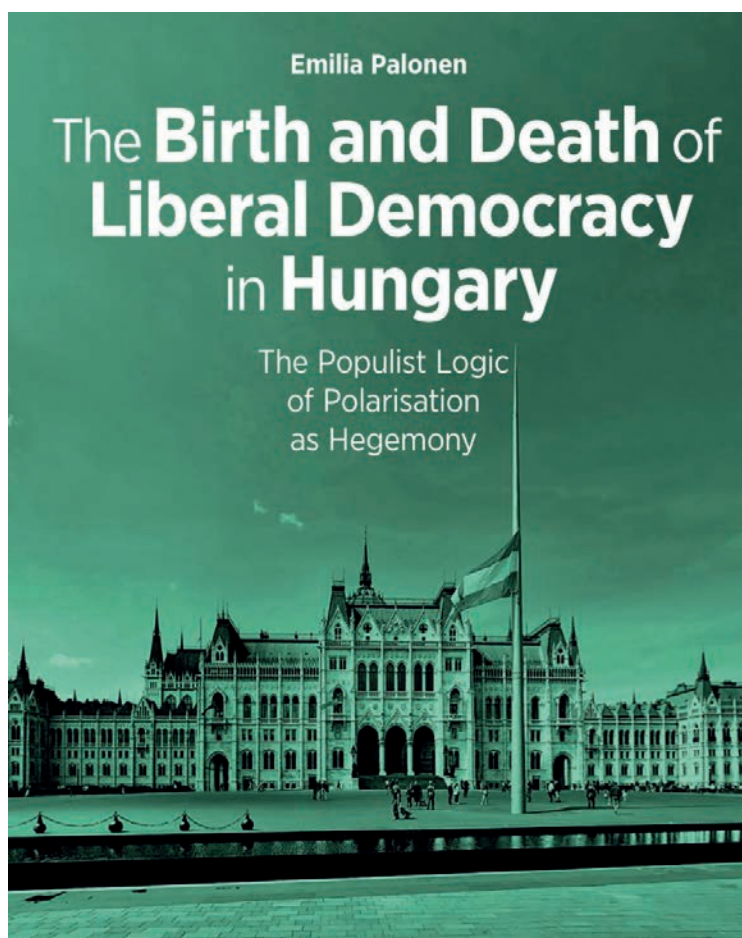
Turun yliopiston valtio-opin lehtori Heino Nyysösen kirja The Illiberal Mission keskittyy väistyvän pääministerin **Viktor Orbánin** luoman poliittisen järjestelmän ideologisen taustan ja sitä ylläpitäneiden rakenteiden kuvaukseen. Kirja on ilmestynyt juuri ennen Fideszin vaalitappiota, joten monista sen väitteistä voidaan jo puhua menneessä aikamuodossa. Se ei kuitenkaan vä-

hennä kirjan analyttistä arvoa, sillä nyt kirjaa voi pitää Orbánin järjestelmän tilinpäätöksenä. Onkin varmasti mielenkiintoista lukea neljän vuoden kuluttua, kuinka paljon muutoksia Unkarissa on todella saatu aikaan.

Kirjan nimestä huolimatta Nyysösen luonnehtii Orbánin systeemiä illiberalismin sijaan mieluummin pehmeäksi autoritarismiksi. Hän korostaa Orbánin järjestelmän itsetarkoituksellisuutta: sen tarkoituksena on pitää valta Orbánin käsissä. Analyysi nojaa vahvasti historiapolitiikan tarkasteluun, joka on Nyysöselle ennestään tuttu tutkimuskohde, mutta nyt esitystapa on akateemisempi. Nyysösen astuu myös normatiivisuuden puolelle esittäessään kritiikkiä liittyen historian käyttöön demokratian rakennuspalikkana.

Nyysönen käsittelee kirjassa laajasti Orbánin aikakautta käyden läpi historiapolitiikan lisäksi median tilannetta, Orbánin puheita ja Unkarin identiteettiä kansainvälisillä areenoilla. Orbánin pyrkimys omia kansakunnan käsitte nousee toistuvaksi teemaksi. Järjestelmän pitkäkestoisuutta Nyysönen selittää resurssien jakamisella ja talouspoliittisilla toimilla, joihin kuuluu muun muassa rezsisökkentés eli kuluttajien sähkö- ja vesikulujen vähentäminen.

Kirjan lopussa Nyysönen korostaa autoritäärisen järjestelmän voittajan roolia korostavaa logiikkaa: vaalivoittajalla on vapaat kädet tehdä merkittäviä poliitti-

sia muutoksia. Lopultahan juuri tämä koitui Fideszin kohtaloksi vaalijärjestelmän suosiossa suurinta puoluetta, joka ei enää tällä kertaa ollut Fidesz.

Helsingin yliopiston valtio-opin apulaisprofessori Emilia Palosen teos operoi pidemmällä historiallisella kaarella keskittyen etenkin polarisaation ja populismin tarkasteluun aina sosialismin ajasta Fideszin voittoon vuonna 2010. Kirja käy läpi poliittisia muutoksia 1990- ja 2000-luvuilla, jolloin Unkarin politiikka oli aaltoilevaa ja poliittinen kulttuuri haki muotoaan. Palonen analysoi poliittista

diskurssia ja symbolien politiikkaa muun muassa arkkitehtuurissa. Palosen kirjan keskeisiä kontrituutioita ovat hänen luomansa kaavamaisiin malleihin perustuvat heuristiset työkalut, joita voi soveltaa populismin ja polarisaation analysointiin.

Mielenkiintoinen on erityisesti Palosen analyysi käsiteparista liberaali-illiberaali, joka toimii polarisaation moottorina. Palosen mukaan illiberalismi toimii ennen kaikkea kielipelinä: se rakentaa poliittista vastakkainasettelua niputtamalla Orbánin vastustajat ”liberaaleiksi”. Tämän onkin voi-

nut huomata myös tuoreimpien parlamenttivaalien jälkeen, jolloin Orbán on pyrkinyt kehystämään Magyarin hallituksen liberaaliksi hallitukseksi.

Kirjan loppuluvussa Palonen laajentaa analyysinsä nykyhetkeen nostamalla esiin **Péter Magyarin** retoriikan. Magyarin politiikka näyttäytyy Paloselle hybridi-ilmiönä, jossa yhdistyvät sekä vasemmiston että oikeiston elementit, mutta keskeisempää on uudenlaisen vastakkainasettelun rakentaminen: ei vain Fidesziä vastaan, vaan myös vanhaa oppositiota vastaan.

Palosen kirja toimii hyvänä esityksenä siitä, miten Unkarin poliittinen kenttä ja diskurssi on reagoinut muutoksiin viime vuosikymmeninä. Fide-szissäkin varmasti käydään läpi vuosien 2002–2010 oppositiokauden oppeja ja pohditaan, voisiko niiden avulla päästä takaisin valtaan.

Molemmat kirjat täydentävät ansiokkaasti Unkaria koskevaa laajaa tutkimuskirjallisuutta ja selvittävät, miten tähän pisteeseen on päädytty. Kevään vaalit voittanut Tisza-puolue pyrkii uuden poliittisen aikakauden aloittamiseen, jossa vanhaan poliittiseen kulttuuriin tehdään pesäeroa. Unkarin poliittinen kulttuuri ei kuitenkaan muutu hetkessä ja nämä kirjat pysyvät relevantteina pitkään tällä uudellakin aikakaudella.

Teksti: Jani Korhonen

György Kurtág 100 vuotta

Unkarin tunnetuimpiin säveltäjiin kuuluva **György Kurtág** täytti 19.2.2026 kunnioitusta herättävät 100 vuotta.

Suomessa Wihurin Sibelius-pal-

kinnon vuonna 2012 saanutta, yhä aktiivista taiteilijaa on muistettu maailmalla usein tapahtumin. Helsingin Musiikkitalossa järjestettiin Kurtágin syntymäpäivänä upea juhlakonsertti, jossa

sopraano **Anu Koms**i, sopraano **Piia Koms**i, pianisti **Helga Karen** sekä viulisti **Sakari Oramo** esittivät säveltäjän tunnetuimpiin lukeutuvia teoksia.

Anu Koms ja Sakari Oramo kertovat konsertin taustoista: *"Kurtág on yksi maailman arvostetuimpia aikamme taidemusiikin säveltäjiä ja on tunnettu erityisesti kamarimusiikkiteoksistaan, joissa pienestä tulee suurta ja unohtumatonta; jossa kuulijalle avautuu aivan uudenlainen maailma mikrokosmoksesta makrokosmokseen. Syntymäpäiväkonsertin esiintyjät ovat vuosikymmenien ajan tehneet yhteistyötä Kurtágin kanssa ja toimineet hänen musiikkinsa luottoesiintyjinä maailmanlaajuisesti."*

Helsingin-konsertin tuotti Anu Koms / Coloramaestro oy ja sitä tuki **Jenny ja Antti Wihurin** Rahaston ohella Liszt-instituutti – Unkarin kulttuurikeskus.

Teksti: Sanna Tiirikainen

Kuva: Ella Kiviniemi

Sopraano Anu Koms ja viulisti Sakari Oramo Kurtágin juhlakonsertissa.

ILDIKÓ VECSEERNYÉS: NÄIN SANOT SEN UNKARIKSI

Múzeumok Magyarországon – museosanastoa unkariksi

Tämä teksti sopii unkarin alkeita osaaville

Magyarországon rengeteg érdekes múzeum van. Bár Budapesten sok híres, nagy múzeum található, más városokban is bő a választék. A múzeumokban több órát vagy akár napot el lehet tölteni. Ha turistaként több napot tudunk Magyarországon tölteni, jó ötlet az esős vagy nagyon meleg napokat múzeumban tölteni, és a többi napon várost nézni vagy kirándulni. A múzeumok általában egy konkrét témát mutatnak be. Vannak történelemmel foglalkozó múzeumok, ún. történeti múzeumok. Ilyenek például a vármúzeumok, amelyek egy-egy vár történetét mutatják be, vagy a Budapesti Történeti Múzeum, amely több fontos történelmi korszakkal foglalkozik. A szocializmus idején készült szobrokat lehet megnézni a Memento Parkban. Tudománnyal, természettudománnyal foglalkozó múzeum pl. a Magyar Természettudományi Múzeum.

Művészeti múzeumok például a Magyar Nemzeti Galléria és a Szépművészeti Múzeum (ezek Budapesten vannak) vagy a Pécsi Galéria (Pécsen). Különleges, modern épületben van 2022 óta Budapesten a Magyar Néprajzi Múzeum. A múzeum tetejére fel lehet sétálni és fantasztikus onnan a kilátás.

Vidéken is sok érdekes múzeum van, ezek közül speciálisabb múzeumok például Sopronban a gyermekmúzeum vagy Szentendrén a skanzen. A skanzen a régi idők életét mutatja be. Tokajban, amely a borról híres, van bormúzeum, Kalocsán, ahol finom pirospaprika készül, paprikamúzeum. De létezik vasúti múzeum, postamúzeum, kastélymúzeum, babamúzeum és marcipánmúzeum is. Hogy kell jegyet venni a múzeumokba? Lehet jegyet venni a pénztárnál vagy online. Általában van felnőtt belépőjegy, diák belépőjegy (röviden: diákjegy), gyerekjegy, családi vagy csoportos belépőjegy és nyugdíjasjegy. Az online jegyvásárlásnál a „jegyvásárlás” és az „időpont kiválasztása” megnyomása után választunk jegytípust. Ezután jön a „kosárba” és a „fizetés” gomb. A pénztárnál például ezt mondjuk: „Két felnőtt- és egy gyerekjegyet kérek.” A pénztárnál készpénzzel és kártyával is lehet fizetni.

Kuva: Janne Seppänen

rengeteg	todella paljon
bár	vaikka
található	löytyy
bő	laaja
választék	valikoima
akár	jopa
lehet	voi
(el)tölteni	viettää
turistiként	turistina
esős	sateinen
a többi napon	muina päivinä
általában	yleensä
konkrét téma	tietty aihe
bemutat	esitellä
történelem	historia
foglalkozik valamivel	käsitellä jotakin
ún.	ns.
történeti múzeum	historiamuseo
egy-egy	tietty
fontos	tärkeä
korszak	aikakausi
szocializmus idején	sosialismin aikana
készült	valmistunut
szobor (szobrok)	patsas (patsaita)
tudomány	tiede
természettudomány	luonnontiede
művészet	taide
Magyar Nemzeti Galléria	Unkarin Kansallisgalleria
Szépművészeti Múzeum	Taidemuseo
különleges	erityinen
épület	rakennus
2022 óta	vuodesta 2022
Magyar Néprajzi Múzeum	Unkarin Etnografinen Museo
tetejére	katolle
felsétál	kävellä (ylöspäin)
onnan	sieltä
kilátás	näkymät
vidéken	pääkaupungin ulkopuolella
speciális	erityinen
skanzen	ulkoilmamuseo
amely	joka
híres	kuuluisa
ahol	missä, jossa
készül	valmistetaan
létezik	olla olemassa
vasúti	rautatie-
kastély	linna
baba	nukke
jegy	lippu
pénztár	kassa
online	sähköisesti
felnőtt	aikuisen
belépőjegy	pääsylippu
csoportos	ryhmä-
jegyvásárlás	lipunosto
„időpont kiválasztása”	ajankohdan valinta
választ	valita
jegytípus	lipputyyppi
megnyomás	painaminen
„kosárba”	(siirrä) ostoskoriin
„fizetés”	maksaminen
készpénz	käteinen
kártya	kortti

Tervehdys Länsi-Unkarista!

Kiitos paljon saamastani kirjoituspyynnöstä, arvostan sitä kovasti! Muistelen usein monia suomalaisia asioita; olen saanut suomalaisilta paljon rakkautta ja lämpöä.

Suomi ja Szombathely

Sinä aikana, jolloin suhteeni Suomeen oli vilkkaampi (1976-2000), oli suuri juttu, että pääsin maahan useamman kerran, milloin opiskelu-, milloin tulkkauksista, ja joskus sikäläiset tuttavani vain kutsuivat minut oleskelemaan. Minulla oli onnea siinä, että yliopiston jälkeen asuinkaupungistani Szombathely'stä ja Lappeenrannasta oli tullut ystävyyskaupunkeja, joten minua tarvittiin yhteyksien rakentamiseen ja ylläpitämiseen. Olin silloin vielä melko nuori, avoin kaikkeen uuteen ja hyvin sitoutunut edustamaan unkarilaisia. Jokaisen vierailun yhteydessä yllätti se vilpitön ystävyys ja rakkaus, jota saimme kokea suomalaisten taholta.

Monista syistä johtuen tämä yhteys kuitenkin valitettavasti katkesi: Szombathely'in ja Lappeenrannan pormestarit jäivät eläkkeelle (he olivat todella innostuneita ystävyyskaupunkisuhteiden edistämisessä), niinpä valtuuskuntavierailut aluksi harvenivat ja käytännössä sitten loppuivat kokonaan.

Tämän seikan kanssa samanaikaisesti Szombathely'n yliopistos- sa alkoi italian kielen opetus, johon liityin - ja niinpä italia vähitellen otti suomen aseman. Nyt jo runsaan parin vuosikymmenen ajan minulla ei ole ollut tarvetta

suomen harjoittamiseen, ja vähitellen olenkin unohtanut kielen, mutta yllätyksekseni ymmärrän sitä kuitenkin melko paljon kirjoitettuna.

Minä, perheeni ja kotikaupunkini

Voin lyhyesti kertoa, mitä elämäni kuuluu, ja jos kaikki säilyisi nykyisellään, olisin onnellinen...

Tärkeimmät tiedot itsestäni: täytän kesällä 67 vuotta, jäin eläkkeelle kaksi vuotta sitten opettuani 42 vuotta oppikoulussa ensin unkarin kieltä ja kirjallisuutta

sekä saksaa, myöhemmin myös italiaa. Rakastin työtäni ja opiskelijoitani, joten oli vaikea ajatella eläkkeelle jäämistä. Mutta melko pian kuitenkin Szombathely'n yliopiston Saksan laitoksesta löytyi työtä: opetan siellä nyt toista vuotta saksan kielen metodiikkaa.

Se on viikoittain muutaman tunnin työ: seuraan tarkasti opiskelijoiden opettamista harjoittelukoulussa, täydennän heidän teoreettista osaamistaan sillä konkreettisilla kokemuksella ja niillä menetelmillä, joita vuosien myötä olen kerännyt. Tämä on ehdottomasti mieleistäni työtä, pidän kovasti opiskelijoistani, jotka ottavat kaikki neuvoni kiitollisista vastaan.

Mitä perheeseeni tulee: olen ollut 50 vuotta yhdessä mieheni kanssa; melkoinen saavutus... meillä on kolme poikaa ja viisi lastenlasta, joita kovasti rakastamme.

Vanhin poikamme on hammas- ja oikomislääkäri, hän asuu Szombathely'ssä kuten myös nuorin, joka on lakimies ja terveyskasvatuksen asiantuntija. Keskimäinen lapsemme opiskeli kiinaa ja valmistui myös diplomaattikoulutuksesta. Hän työskenteli ensin kiinalaisessa lentoyhtiössä Budapestissä, Berliinissä ja Prahassa, nyt hän on ollut Kiinassa töissä viisi vuotta.

Valitettavasti hän pääsee vain

harvoin kotiin, mutta kiitos internetin, olemme päivittäin yhteydessä häneen.

Viikonloppuisin käymme usein Balatonilla, sen pohjoisella rannalla, "vuorilla" on pienen pieni mökkimme ja siihen kuuluva viinitarhamme – viiniä meille ei tule, mutta "vaihtona" saamme villisikoja, metsäkauriita ja peuroja, jotka pureskelevat kaikkea. Emme ole niille vihaisia, sillä kaiken korvaa fantastinen näköala Balatonille ja täydellinen mielenrauha.

Unkari ja tulevaisuus

Onnellisuuteen liittyy nyt myös se euforia, mitä mielestäni useimmat unkarilaiset ovat tunteneet huhtikuun 12. päivästä lähtien. Luotan siihen, että uusi hallitus tekee asiat paremmin eikä enää ilmene vallan ylimielisyyttä, sodan- ja vihanlietsontaa, korrumpiota, mikä tähän asti on ollut tunnusomaista yleiselle mielipiteelle. Ehkä myös talous, opetus ja terveydenhoito saadaan kuntoon. Suomi mainitaan usein esimerkkinä, jota olisi hyvä seurata – eikä vain opetuslalla!

Täällä Itävallan rajalla suuri osa ihmisistä käy töissä Itävallassa, mikä näkyy myös elintalossa, mutta Itä-Unkariin suuntaan mennessä tilanne valitettavasti muuttuu. Inflaatio on valtava, ja

rehellisesti sanottuna en voi ymmärtää, miten minipalkalla voi elättää perheensä. Toivon, että uusi hallitus muuttaa tämän, ja yhteiskunnalliset erot vähitellen tasoittuvat. Joka tapauksessa nyt voi huomata, miten suurin osa ihmisistä on toiveikkaita.

Maaailmantilanne kuitenkin aiheuttaa valtavaa huolta: ympäristövahingot, ilmastokatastrofin merkit – ja tietysti sodat. Seuraan sekä Unkarin että maailmanpolitiikkaa ja nämä aiheuttavat ahdistusta.

Minä olen jo elänyt tarpeeksi, mutta millaiseen maailmaan lapsenlapseni kasvavat? Tiedän, ettei saisi seurata liikaa uutisia, mutta en voi elää tyhmänä ja tietämättömänä. Siksi yritän katsoa huomispäivään optimistisesti. Optimismi – "yritetään ottaa parhaat asiat jokaisesta tilanteesta" -ajatuksen olen perinyt vanhemiltani ja tämän haluaisin välittää edelleen lapsenlapsilleni.

Tämän verran minusta, meistä ja maastamme.

Ja vielä kerran kiitos siitä mahdollisuudesta, että sain kirjoittaa tämän!

Teksti ja kuvat: Zsuzsanna Gábel-Miklós

Suomennos Irmeli Kniivilä

Kansainvälisenä opiskelijana Hämeenlinnassa

Szarvasilainen **Mátyás Hunya** on opiskelemassa rakennusinsinööriksi Hämeenlinnan ammatikorkeakoulussa. Opiskelupaikka on valittu huolellisesti.

- Ajatus opiskelusta ulkomaila houkutti minua. Kuulin, että Pohjoismaissa puhutaan hyvää englantia. Tutkin lisäksi vähän yliopistoja ja opetuksen tasoa. Unkarissa opin rakennusteknikoksi enkä oikein tiennyt, mitä haluaisin jatkossa tehdä, niin päätin jatkaa sitä. Suomessa ainoastaan HAMKissa opetetaan sitä, mitä olen etsinyt. Opiskelen rakennusinsinööriksi, avaa Hunya.

Ulkomailla opiskeluun hän sai vanhemmiltaan tukea, vaikka lähipiirissä oli esimerkkejä epäonnistumisesta.

- Kaverini palasi Alankomaista puolen vuoden opiskelun jälkeen Unkariin ja minunkin luultiin palaavan maitojunalla. Kuitenkin päätin, että jos olen aloittanut opinnot, niin vien asiat loppuun.

Opiskelupaikka valikoitui sekä Unkarista saatuihin tietoihin että Hunyan keräämiin tietoihin.

- Kuulin, että Unkarissa opiskelijoiden kuormitus on liian suuri. Kuulin eniten Budapestin Teknillisestä yliopistosta. Mietin Pécsin yliopistoa myös, mutta sain käsityksen, että opetus Suomessa on laadukkaampaa. Näin vahvistivat lukemani lähteet, jotka nyt itsekin voin vahvistaa.

- Opiskelijoiden rasitus ei ole niin suurta, mutta halukkaat voivat ammentaa täällä todella paljon osaamista. Unkarin opetusjärjestelmästäkin kuulin hyviä asioita, en näe niiden välistä eroa niin suureksi.

Ammattikorkeakoulun käytännönläheinen opetustapa tuntuu Hunyalle sopivalta.

- Tuntuu siltä, ettemme opiskele turhia asioita, kun taas Unkarissa opiskelijakavereideni mielestä opetetaan sellaisiakin aiheita, joiden tarkoitusta tai käyttöarvoa he eivät näe.

Ammattikorkeakoulullakin on kuitenkin varjopuolia.

- Koulu saattaa olla joskus liian löysää, helppoa. Asia riippuu paljon opiskelijasta. Ne, jotka haluavat, voivat oppia paljon ja voivat kehittyä haluamallaan tavalla

ja haluamassaan tahdissa. Unkarissa taas odotukset ovat korkeita, niin monien tavoitteena ei ole saada parasta arvosanaa, vaan vain pärjätä. Suomessa minimi-odotukset ovat matalampia. Unkarissa taas monet palavat loppuun opiskeluvuosina, avaa Hunya.

Vaikka Hämeenlinna on pieni ja se saattaa olla hiljainen paikkakunta, tarjoaa kaupunki mieleenpainuvia opiskelijatapahtumia.

- Kaikilla on haalarit päällä. On erilaisia ratoja ja illalla bileitä. Varmaan kaikkea vastaavanlaisista löytyy Unkaristakin, mutta eri muodossa. Ei tunnu siltä, että olisin jäänyt täällä mistään paitsi. Vaikka Pécs on vilkas yliopistokaupunki, jos olisin mennyt sinne opiskelemaan, en olisi tätä kokenut.

Opetus Hämeenlinnassa tarjoaa Hunyalle kuitenkin kansainvälisyyttä ja opiskelumahdollisuuksia eri maissa.

- Kävin Alankomaissa RUN-EU-verkoston tarjoaman opintomatkan merkeissä viime syksynä. Se oli loistava mahdollisuus tutustua toiseen maahan ja koulutukseen eikä se vaadi muuta kuin omaa aikaa ja halua, eikä maksa mitään. Olisin halunnut lähteä muihinkin ohjelmiin, mutta koulutusohjelmaani ei liittynyt paljon kv-kursseja. Oli esimerkiksi ohjelma whiskey-teollisuudesta Irlannissa, mutta siihen olisi pitänyt opiskella liiketoimintaa tai hotellialaa. Olen kokenut paljon kaikenlaista, olen tavannut monenlaisten ihmisten kanssa ja olen päässyt rakentamaan verkostoa kansainväli-

sesti, mistä voi olla hyötyä vaikka viiden vuoden päästä. Nämä asiat ovat minulle tärkeämpiä.

HAMKissa Hunyalle on kertynyt hyvä ystäväporukka kansainvälisistä opiskelijoista.

- Olen törmännyt todella sitoutuneisiin kavereihin. Täällä on eräs toinen unkarilaiskaveri, yksi australialainen, joka on asunut Suomessa. On virolaisia, heidän kanssa hommat toimii hyvin. On nepalilaisiakin, jotka ovat myös tavoitteellisia.

Löysin ystäviä myös lentopalloharrastuksen kautta. Porukassa oli slovakialaisia, intialaisia sekä suomalaisia. Näiden yhteyksien avulla pääsin esimerkiksi tutustumaan Viroon. Hyviä kavereita löytyy myös vaihto-opiskelijoiden joukoista.

Opiskeluvuosien aikana kaikki oli enemmän oppimista paikan tapoihin.

- Alussa pääsin tutustumaan suomalaisiin aika hyvin. On yksi suo-

malaiskaveri, joka viettää aika paljon aikaa meidän kansainvälisten opiskelijoiden kanssa. Täällä ihmisillä on minun mielestäni hyvä suhtautuminen asioihin. He ovat hyvin rauhallisia, pitävät yksityiselämänsä erikseen. Saunasta olen jo pitänyt aiemminkin.

Oli kuitenkin ihmeteltävää, erityisesti ruokailun osalta.

- Alussa ihmettelin, ettei Suomessa syödä keittoa. Tämä perinne on Unkarissakin katoamassa, vaikka meidän perheessämme sitä syödään aina.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolella opiskelevien kansainvälisten opiskelijoiden vaikeus löytää harjoittelupaikkaa Suomesta koski myös Hunyaa.

- En valitettavasti oikein saanut harjoittelupaikkaa Suomesta, vaikka lopputyöni halusin kirjoittaa yritykselle tehdystä projektista. Olen kerännyt sopivia yrityksiä tähän tarkoitukseen, kontaktoin-

kin aika paljon niitä, mutta sain vain yhdestä paikasta vastauksen ja sekin oli kielteinen. Sain kuitenkin tarjouksen Sveitsistä, joten harjoitusjaksoni suoritan siellä, hän kertoo.

Juuri näiden vaikeuksien takia kansainvälisistä opiskelijoista harvat suunnittelevat pysyvää Suomessa.

- En oikein osaa sanoa ketään ohjelmastamme, joka haluaisi varmuudella asua Suomessa tulevaisuudessa. Itse en tiedä vielä, minhin haluaisin asettua. On niitäkin, jotka sanoivat varmaksi lähtevänsä Suomesta valmistauduttuaan, hän avaa.

Opiskelun ohessa Hunya on ehtinyt kuitenkin harrastaa liikuntaa.

- Viime vuonna pelasini paljon lentopalloa. Opiskelun alussa pystyin hyödyntämään teknikkokoulutukseni aikana opittuja, joten oli enemmän aikaa liikuntaan ja muihin harrastuksiin. Kävelen ja pyöräilen paljon. Mutta viime aikoina olen keskittynyt aiempaa enemmän opiskeluun.

Hunya itse pitää kotikaupungistaan, 15 000 asukkaan Szarvasista, jossa on teollisuutta, maataloutta, mutta myös turismi on merkittävää.

- Jos ystäväni tulisivat Szarvasiin, näyttäisin heille Unkarin keskipisteen. Ei se välttämättä merkitsisi paljon heille, mutta historiallisen Unkarin keskipiste oli juuri Szarvasissa. Joen ranta on myös hieno paikka, löytyy puistoja ja bilepaikkoja, siellä voi viettää aikaa kesäisin aika hyvin.

Teksti: Botond Vereb-Dér
Kuvat: Botond Vereb-Dér ja Újvárosi bisztró.

Uusi alku vai pitkä korjausurakka? Unkarin oikeusvaltio EU:n silmin

Unkarin kevään parlamenttivaalit muuttivat asetelmaa, jossa Euroopan unioni ja Unkari ovat eläneet jo vuosia. **Péter Magyarin** johtama Tisza-puolue kampanjoi oikeusvaltioperiaatteen vahvistamisen ja EU-suhteiden korjaamisen puolesta, ja vaalitulos herätti nopeasti odotuksia uudesta suunnasta. Mutta millaisessa tilassa maan oikeusvaltio on Fideszin pitkän valtakauden jälkeen? Entä minkälaista oikeusvaltiokiistojen värittämää EU–Unkari -suhdetta tuore hallitus lähtee korjaamaan?

Unkarin oikeusvaltion tila on ollut yksi EU:n ja Unkarin suhdetta eniten hirtäneistä kysymyksistä. Oikeusvaltioperiaate on Euroopan unionille keskeinen. Se on yksi unionin perusarvoista, ja yhteisen arvopohjan kunnioittaminen on myös EU-jäsenyyden ehto. Unkari on kuitenkin vuodesta 2010 lähtien haastanut avoimesti EU:n tapaa tulkita oikeusvaltiota, demokratiaa ja eurooppalaisia arvoja. Kyse ei siis ole vain yksittäisistä lakimuutoksista, vaan myös laajemmasta kiistasta siitä, millaisena arvoyhteisönä Euroopan unioni itseään pitää.

Samalla Unkari on ollut EU:n oikeusvaltiovälineistön näkyvimpiä kohteita. Komissio käynnisti jo vuonna 2012 Unkaria koskevia rikkomusmenettelyjä, jotka liittyivät muun muassa oikeuslaitoksen riippumattomuuteen. Vuonna 2018 Euroopan parlamentti puolestaan käynnisti Unkaria koskevan SEU 7 artiklan mukaisen menettelyn, jossa arvioidaan vakavan EU:n arvojen loukkauksen vaaraa. Myöhemmin oikeusvaltiokiista on kytkeytynyt myös EU-rahoitukseen: Unkarilta on jäädytetty oikeusvaltiopuutteiden vuoksi merkittäviä määriä koheesio- ja elpymisvaroja. Osa jäädytetyistä varoista vapautettiin joulukuussa 2023, mutta rahoitus on pysynyt keskeisenä osana EU:n ja Unkarin välistä oikeusvaltiokiistaa.

Vastauksena unionin oikeusvaltiokriisiin EU on kehittänyt omaa oikeusvaltiovälineistöään. Yksi sen näkyvimmistä osista on vuodesta 2020 lähtien julkaistu vuosittainen oikeusvaltiokertomus, jossa komissio arvioi jokaisen jäsenvaltion oikeusvaltiotilannetta. Kertomukset eivät ole sanktioita, vaan osa ennaltaehkäisevää seurantaa ja poliittista vuoropuhelua. Niiden merkitys on kuitenkin kasvanut, sillä ne kokoa-

vat vuosittain vertailukelpoisen tilannekuvan oikeusvaltion tilasta. Tulevassa EU:n monivuotisessa rahoituskehityksessä oikeusvaltiokertomukset on myös tarkoitus kytkeä tiukemmin EU-rahoitukseen.

Kertomuksissa oikeusvaltiota tarkastellaan neljän kokonaisuuden kautta: oikeuslaitos, korruptiontorjunta, median vapaus ja moniarvoisuus sekä vallanjako ja instituutioiden keskinäinen valvonta. Vuodesta 2022 lähtien kertomuksissa on annettu jäsenmaille myös konkreettisia suosituksia. Kertomukset siis näyttävät, millaisia asioita komissio pitää oikeusvaltion kannalta olennaisina ja millaista muutosta se jäsenmailta odottaa.

Tarkastelin keväällä valmistuneessa valtio-opin pro gradu -tutkielmassani *Muutosta odotellessa – Euroopan komission näkemykset Unkarin oikeusvaltiokehityksestä*, miten Euroopan komissio arvioi Unkarin oikeusvaltiotilannetta vuosina 2020–2025, ja millaisena EU–Unkari-suhde rakentui näissä arvioissa. Aineistona toimivat oikeusvaltiokertomusten Unkaria koskevat luvut.

Missä tilassa Unkarin oikeusvaltio siis on? Komission kertomusten perusteella Unkarin oikeusvaltion ongelmat eivät rajoitu vain yhteen osa-alueeseen, vaan oikeusvaltion tilaa kuvataan useiden toisiaan vahvistavien puutteiden

kokonaisuutena. Tutkielmani keskeinen havainto on, että komission arviointia leimaa koko tarkastelujakson ajan vahva jatkuvuus. Kokonaisarvio ei muutu olennaisesti, vaikka yksittäisiä myönteisiä uudistuksia tunnustetaan. Esimerkiksi oikeuslaitoksen kohdalla komissio on huomioinut joitakin korjaavia toimia, mutta ne eivät ole muuttaneet kokonaiskuvaa, sillä samanaikaisesti samat huolet jatkuvat muilla osa-alueilla.

Oikeuslaitoksen osalta komissio on seurannut vuodesta toiseen riippumattomuuden takeita ja sitä, riittävätkö uudistukset rajoittamaan poliittista vaikutusvaltaa käytännössä. Korruptiontorjunnassa ongelma ei komission mukaan ole se, ettei korruptiotapauksia käsiteltäisi lainkaan. Unkarissa on korruptionrikostuomioita, mutta näyttö jää heikoksi juuri silloin, kun epäilyt ulottuvat poliittisen eliitin, ylimmän hallinnon tai vallan lähipiirin verkostoihin. Median kohdalla huolta herättävät valtion mainonnan ohjautuminen hallitusta tukeville medioille, julkisen palvelun median poliittinen ja taloudellinen riippuvuus sekä tiedotusvälineitä valvovan viranomaisen riippumattomuus. Myös vallanjaon osalta lopputulema on samansuuntainen. Poliittista valtaa rajoittavat vastavoimat näyttäytyvät heikkoina, kun poikkeusvaltuudet pitkittyvät, lainsäädäntö on nopeaa ja heikosti ennakoita-

vaa ja kansalaisyhteiskunnan toimintatila kaventuu. Tällöin vallankäyttöä ei valvota yhtä vahvasti kuin oikeusvaltiollisessa järjestelmässä pitäisi.

Kokonaiskuvan voi tiivistää siihen, että komission näkökulmasta Unkarin ongelma ei ole oikeusvaltiollisten instituutioiden täydellinen puuttuminen, vaan se, etteivät olemassa olevat instituutiot täytä tehtävää, joka niille oikeusvaltiollisessa järjestelmässä kuuluu. Maassa on tuomioistuinta, viranomaisia, valvontaelimiä ja lainsäädäntöprosesseja, mutta ratkaisevaa on, toimivatko ne riippumattomasti, ennakoitavasti ja vallankäyttöä aidosti rajoittavalla tavalla.

EU:n ja Unkarin välisestä suhteesta piirtyy oikeusvaltiokertomuksissa kaksijakoinen kuva. Komission kieli ei sulje Unkaria unionin ulkopuolelle, mutta rakentaa siitä yhteisön sisäisen poikkeaman. Unkaria arvioidaan jäsenvaltiona, joka kuuluu unioniin, mutta jonka kehitystä mitataan toistuvasti suhteessa yhteiseen oikeusvaltiolliseen normiin. Oikeusvaltiokertomukset eivät siten vain kuvaa Unkarin tilannetta, vaan myös tuottavat sitä koskevaa poliittista tulkintaa.

Tässä mielessä kevään vaalitulos muuttaa ennen kaikkea Unkariin kohdistuvia odotuksia. Komission oikeusvaltiokertomuksissa on vuosittain tunnistettu ongel-

mia, seurattu muutoksia ja annettu konkreettisia suosituksia. Muutosta on siis odotettu jo pitkään. Graduni otsikko *Muutosta odotellessa* viittaa juuri tähän asetelmaan: komission arvioissa Unkarin oikeusvaltiokehitystä leimaa toistuva odotus siitä, että ongelmiin puututaan, mutta kokonaiskuva säilyy vuodesta toiseen pitkälti samana.

Nyt lähtökohta on kuitenkin toinen, koska uusi hallitus on itse luvannut vahvistaa oikeusvaltiota ja korjata EU-suhteita. Tämä tuo toiveikkuutta, mutta komission kertomukset muistuttavat, ettei oikeusvaltion palauttaminen ole vain yhden vaalituloksen tai lakimuutoksen kysymys. Kyse on pitkästä institutionaalisesta korjausurakasta, jossa ratkaisevaa on, muuttuvatko vaalilupaukset käytännön toiminnaksi, eli alkavatko instituutiot toimia riippumattomasti, ennakoitavasti ja valtaa rajoittavalla tavalla.

Seuraava komission oikeusvaltiokertomus on määrä julkaista heinäkuussa. Suuria järjestelmätason muutoksia siinä tuskin vielä ehditään nähdä, mutta kiinnostavaa on, näkyykö kertomuksessa jo varovainen toiveikkuus vai korostuvatko ennen kaikkea uuden hallituksen edessä olevat odotukset ja korjauspaineet?

Teksti: Inka Laaksonen
Kuva: Euroopan komissio

**OPISKELUUN, LAHJAKSI TAI
VAIKKA KAHVIHETKIIN –
SEURAN KAUPASTA LÖYDÄT SOPIVAN.
JA JÄSENIILLE OMA ALENNUS!**

Tutustu valikoimaamme ja tilaa omasi:

suomiunkari.fi/kauppa

Tilaa Suomi-Unkari -lehti vuodeksi printtinä hintaan 40 € tai sähköisesti 30 €
Tai kiinnostaako sinua liittyä seuramme jäseneksi? Seuran jäsenille sähköinen lehti on
jäsenetu, paperilehti maksaa 6 € / numero.
Ota yhteyttä toimistoomme sähköpostilla
toimisto@suomiunkari.fi tai puhelimitse 041 537 9301

SUOMI-UNKARI SEURAN TOIMIVAT PAIKALLISYHDISTYKSET PAIKKAKUNNITTAIN JA
MAHDOLLINEN YSTÄVYYSKUNTA (SULUISSA YHDISTYKSEN KOTIPAikkakunta)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaa (Seinäjoki)
Seinäjoki – Sopron
Kokkola – Hatvan ja Boldog
Heinävesi – Körmen
Helsinki – Budapest
Hämeenlinna – Püspökladány
Joensuu
Jyväskylä – Debrecen
Järvenpää – Vác
Kaarina – Szentes
Kemi – Székesfehérvár
Keuruu – Szarvas Kotka
Kouvola – Balatonfüred

MUUT YSTÄVYYSKUNNAT

Espoo – Esztergom
Forssa – Gödöllő
Hyvinkää – Kecskemét
Imatra – Szigetvár
Kajaani – Nyíregyháza
Kalajoki – Balatonalmádi
Kerava – Solt
Kuhmo – Oroszlány
Kuopio – Győr
Lappeenranta – Szombathely
Lapua – Kiskőrös
Lieto – Komárom
Loviisa – Paks
Nivala – Zirc
Nokia – Sárospatak

Lahti – Pécs
Lempäälä – Tapolca
Lohja
Mikkeli – Békéscsaba
Oulu – Siófok ja Szigetszentmiklós
Riihimäki – Szolnok
Rovaniemi – Veszprém ja Ajka
Siilinjärvi – Hajdúbozsórmény
Sodankylä – Révfülöp
Tampere – Miskolc
Tornio – Szekszárd
Turku – Szeged
Ylä-Savo (Iisalmi) – Pécel

Orimattila – Kozármisleny
Pieksämäki – Gyöngyös
Raisio – Csongrád
Rauma – Kaposvár
Salo – Gárdony ja Nagykanizsa
Sastamala – Vásárosnamény
Satakunta (Pori) – Eger
Savonlinna – Budavár / Budapest I
Savukoski – Iszkaszentgyörgy
Uusikaupunki – Szentendre
Vantaa – Salgótarján
Varkaus – Zalaegerszeg
Ylöjärvi – Balatonföldvár
Ypäjä – Bábolna

SUOMI-UNKARI SEURA
FINN – MAGYAR TÁRSASÁG

Suomi-Unkari Seura on maamme suurimpia ja aktiivisimpia
ystävyyssseuroja. Jäseniä on yli 30 paikkakunnalla toimivissa
yhdistyksissä yhteensä noin 2 000. Seura on perustettu 10.10.1950.

Yhteystiedot

TOIMISTO
Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki

TOIMISTOPÄÄLLIKKÖ
Katariina Ohtola
041 537 9301
toimisto@suomiunkari.fi

toimisto@suomiunkari.fi
www.facebook.com/suomi-
unkari

Ota yhteyttä sähköpostitse
tai puhelimitse.

suomiunkari.fi

Suomi-Unkari Seuran hallitus 2026

Kaisa Pietilä, puheenjohtaja

Varsinainen jäsen

Forsman Stig (Tampere)
Haapola Ilkka (Lahti)
Huotari Anne (Oulu)
Jelinkó Árpád (Helsinki)
Kukka Mirja (Kemi)
Lång Ulla (Helsinki)
Pölkki Vesa (Siilinjärvi)
Rokka Pekka (Järvenpää)
Salakka Ninna (Mikkeli)
Setälä Olli (Riihimäki)
Szalai Ronja (Kaarina)
Vereb-Dér Botond (Tampere)

Henkilökohtainen varajäsen

Manni-Hämäläinen Marjatta (Helsinki)
Joffel Oivi (Kotka)
Tynjälä Matti (Oulu)
Wichmann Irene (Helsinki)
Palokangas Anitta (Tornio)
Puha Seija (Helsinki)
Joutsenoja Pekka (Siilinjärvi)
Maunula Kari (E- ja K-Pohjanmaa)
Hagström Raila (Lahti)
Ruohola Timo (Riihimäki)
Spets Silja-Maija (Turku)
Sulasalmi Reijo (Rovaniemi)

SUOMI-UNKARI

Julkaisija: Suomi-Unkari Seura –
Finn-Magyar Társaság ry
Päätoimittaja / toimitus
Botond Vereb-Dér
botond.vereb-der@suomiunkari.fi

Toimitusneuvosto
Heino Nyyssönen (pj), Anssi Halmes-
virta, Anniina Hyttinen, Juhani
Kemi, Irmeli Kniivilä, Jani Korhonen,
Ronja Szalai, Pekka Rokka ja Sanna
Tiirikainen.

Ulkoasu:
Mika Kavasto, Kirsi Hindström ja
Suomi-Unkari Seura
Taitto:
Juhani Kemi

Toimituksen osoite
Suomi-Unkari Seura
Opastinsilta 6A,
00520 Helsinki
p. 041 537 9302

Ilmoitukset
toimisto@suomiunkari.fi

Mediakortti
www.suomiunkari.fi

Ilmoitushinnat
Pyydä mediakortti!

Vuosi-ilmoitukset sopimuksen
mukaan.

Tilaushinta
40 euroa/vuosi.

Paino:
Lehtisepät Oy, Lahden paino
Ilmarisentie 5, 15200 Lahti

Lehden ilmestymisajat:
Lehti 3/2026 ilmestyy 9.9.
Aineiston viimeinen jättöpäivä
on 2.9.

Szigetszentmiklós – Oulun ystävyyskaupunki Budapestin kupeessa

Oululla on Unkarissa poikkeuksellisesti kaksi ystävyyskuntaa, kun suuressa useamman kunnan kuntaliitoksessa (Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii liittyivät Ouluun) v. 2013 Oulu otti toisen ystävyyskaupungin Unkarista, aikaisemman Siófokin lisäksi Haukiputaan ystävyyskunnan Szigetszentmiklósin. Muita ystävyyskuntia ei siirtynyt Oululle.

Szigetszentmiklósin kaupunki sijaitsee Budapestin taajamassa, Pestin läänissä, Csepelin saaren pohjoisosassa, noin 13 kilometriä Budapestistä etelään ja se on Szigetszentmiklósin piirikunnan keskus.

Se on kehittynyt dynaamisesti viime vuosikymmeninä ja siitä on tullut yli 40 000 asukkaan asutuskenttä ja taloudellinen keskus. Myös sen maantieteellinen sijainti on ainutlaatuinen, sillä asutuskenttä ulottuu Tonavan päähaarasta Pienen Tonavan rannoille, ja sen ympärillä on lukuisia luonnontähtävyyksiä ja 1900-luvun teollisuuskohteita.

Ihmiset ovat asuneet kaupungin alueella yli kuusentuhatta vuotta, mistä kertovat esihistorialliset löydöt.

Kaivauksissa löydettiin myös todisteita kelttien läsnäolosta ja roomalaisaikaisista jäänteistä. Valloituksen jälkeen tämä alue oli ruhtinas Árpádin asuinpaikka.

Kulttuurielämä kaupungissa on vahvaa ja sen sydämenä toimii ”Keltainen talo”, kaupungin kirjasto- ja yhteisötila. Sen yläkerran galleriassa järjestetään taidenäyttelyitä, teatterisalisissa vierailevien teatteriryhmien produktioita ja paljon muuta aktiivista kulttuuritoimintaa. Kevästä syksyyn kaupungissa järjestetään paljon ulkoilmatilaisuuksia ja -konsertteja.

Jos haluat matkustaa Budapestistä Szigetszentmiklósiin, se on helppoa: raitiolinjan 2 (sen keltaisen, joka kulkee Tonavan rannalla) eteläiselle päätepysäkille, suoraan tien yli jalkaisin ja olet paikallisjunan päätepysäkillä. Sitten paikallisjunalla (Hév) reilu puoli tuntia ja olet perillä.

Kuinka kaikki alkoi?

Budapestistä Vuonna 1983 Haukiputaan Mieskuoro halusi luoda yhteyksiä johonkin unkarilaisen kuoroon. Unkarin Kuoro- ja Orkesteriyhdistyksen toimesta ystävyyskuoro löytyi, nimeltään Munkasörseg Központi Férfikara (Työvärtioston Keskusmies-

kuoro). Kukaan ei tuolloin voinut aavistaa, miten vahvoja ystävyys-suhteita kuorojen jäsenten välille muodostuisi ja se johtaisi osaltaan myöhemmin Haukiputaan ja Szigetszentmiklósin kunnat ystävyyskunniksi.

Keväällä 1983 myös Haukiputaan kunnan nuorisosihteeri **Ola-vi Joki** kävi Unkarissa ja tapasi **Outi Karanko-Papin**. Hänen avullaan käynnistyi Haukiputaan ja Unkarin nuorisovaihto. Suomi-Unkari -lehti julkaisi siitä toukokuun 1987 numerossa 2 kirjoituksen ”Haukiputaan malli” - Omin päin nuorisovaihtoon.

Kalevala-Ystävyyspiirin kanssa Outi Karanko-Pap etsi parikymmentä unkarilaisperhettä, jotka toivoivat Suomesta nuorta kotiinsa. Heinäkuussa 1987 ensimmäinen 20 haukiputaalaisen lukiolaisen ryhmä lensi Unkariin kahdeksi viikoksi. Seuraavana kesänä oli sitten Haukiputaan vuoro ottaa vastaan 20 unkarilaisnuorta. Outi Karanko-Pap kiittää lehdes-sä 1/1991 ”erityisesti Olavi Jokea, ystäväämme Ollia, joka kerran heitti sen kiven, jonka aikaansaamat renkaat yhä laajenevat ja laajenevat ystävyyskuntiemme me-ressä”.

Ystävyyspaikkakunnan saaminen otti aikansa. Olli Joki toivoi suhteiden solmimista Körmendin kanssa, mutta Heinävesi ehti ensin vuonna 1990. Sielläkin mieskuoro oli ollut aloitteellinen. Vihdoin Haukipudasta onnisti oi-

kein hyvin, kun ystävyyskunnaksi löytyi Szigetszentmiklós, onhan se Budapestin vieressä, niinkuin Haukipudas oli Oulun.

Haukiputaan kunnanvaltuusto teki päätöksen ystävyyskunnasta 30.3.1992.

Haukiputaan kunnanjohtaja Heikki Seppälä allekirjoitti Szigetszentmiklósin pormestari József Urin ja sihteeri Józsefné Némethin kanssa ystävyyskuntasopimuksen syyskuussa 1992 vieraillessaan Szigetszentmiklósissa. Ennakkoon kirjoitettua so-

pimusta ei ollut, joten sen piti syntyä siinä ja nyt. ”Koska pormestarilla oli kiire johonkin toiseen tilaisuuteen, niin kirjoitimme sopimuksen ravintolan isolle valkoiselle lautasliinalle”, muistelee Heikki Seppälä.

Kalevala ystävyyspiirin puheenjohtaja Outi Karanko-Papp oli opettanut Szigetszentmiklósista tulleelle tohtori **Miklós Beczille** suomea. ”Kerran hän antoi minulle tehtäväksi kirjoittaa, kuinka olen perustanut Szigetszentmiklósiin Unkari-Suomi Ystävyyspiirin. Siis menneessä aikamuodossa, ikäänkuin se oli jo tapahtunut!” kertoi Miklós myöhemmin. ”Koska Outin vaatavuuden tuntien en voinut sanoa vastaan, otin yhteyttä koulunjohtaja **Zsuzsanna Törökiin**, kulttuuritalon johtajaan **Magdolna Soltiné Radnicsiin**, lukion rehtori dr. **Ferencs Koósiin** ja lehtori **Laszló Herkeliin**.”

Szigetszentmiklósin Unkari-Suomi Ystävyyspiirin perustava kokous pidettiin 29.11.1991. Haukiputaan Suomi-Unkari seura oli perustettu 2.3. 1986.

Haukiputaalta Szigetsentmiklósiin ja toisinpäin on ollut monia kuoro-, tanssiryhmä- ja ystävyysvierailuja vuosien aikana jopa vuosittain. Suurimpana yksittäisenä vierailuna Haukiputaalle voidaan pitää vuosina 2007 (Mus-talaisruhtinat) ja 2008 (Sirkusprinsessa) toteutuneita suuren suosion saaneita Sziget-teatterin vierailuja Haukiputaan operet-tiiviikoilla. Esitysten koko lavastus ja muu rekvisiitta tuotiin Szigetszentmiklósista kuorma-autolla esityspaikalle Teatterikuopalle.

Vaihto-oppilaita Haukiputaalta on ollut Szigetsentmiklósissa kaksi ja Haukiputaalla vastaavasti kuusi nuorta Szigetszentmiklósista.

Haukiputaan osasto päätti 25 toimintavuoden jälkeen lakkauttaa toimintansa vuoden 2012 lopussa, kun Haukipudas liittyi Ouluun. Kun oma kunta loppui ja Szigetsentmiklósista tuli Oulun ystävyyskunta, katsottiin ystävyysseuratoiminnan olevan järkevempää Oulun osastossa. Vuoden 2013 alusta haukiputaalaiset 44 jäsentä liittyivät Oulun osaston jäseniksi.

Teksti: Juhani Kemi

Kuvat: Magyar-Finn Baráti Kör
Szigetszentmiklós ja Juhani Kemi

Szigetszentmiklósin Sziget-teatteri hurmasi Haukiputaan operetti-viikon yleisön kaksi kertaa. Kuvassa Edit Vörös ja Tibor Pintér operetissa Sirkusprinsessa.

Szigetszentmiklósissa järjestetään paljon ulkoilmakonsertteja ja muita tilaisuuksia, jolloin keskustan kadut suljetaan ja varataan tapahtumatiloiksi.